ронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

урят-Монголой
ҮНЭН

й Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно
оведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 240 (1840)
ОКТЯБРИИН
9
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

лан нарижуулга, ухаалан зохёолгые үргэдхэхэ

нарижуулгын, ухаалан зо- дурадхалнуудые үйлэдбэ- ээр нэбтэрүүлхэ хэрэг со- скэ промышленностие хүгжөөхэ, техническэ туйлаха, үйлэдбэриин эм- һайжаруулха гол шухала жонуудай нэгэниинь бо- КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ шиидхэбэринүүд соо онсо дэнэ. Энэ түүхэтэ Плену- соо заагдаһанай ёһоор, промышленна түрүү нуудай хүдэлмэришэд, о-техническэ хүдэлмэри- уралан нарижуулгын ба зохёолгын хүдэлмэридэ ээр хабаадалсана. Тиин техническэ дэбжэлтэ туй- лгые тэдэнэр амжалтатай- дхэлсэнэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ талаар үнэ- алнуудые оруулжа байна.

промышленна предприяти- ртаадахи табанжэлэй түсэ- тые зохёожо, үйлэдбэриин д дээрэ зүбшэн хэлсэлгэ болоо. Тус зүблөөнүүд дээ- хүдэлмэришэд ажалай эм- һайжаруулха, оньһото тех- эдхэн хубилгажа, бүтээ- д дээшэлүүлхэ, продукци лгэдэ шэнэ технологи хэ- талаар үнэтэ дурадхалнуу- лаа. Энэ баримта хадаа нностиимнай хүдэлмэри- дэм болбосоролой жэл ерэ- дэ дээшэлжэ, партиин ЦК- скэ Пленумэй шиидхэбэри- бэелүүлгэдэ эдэбхитэйгээр сажа байһание гэршэлэн . Тэрэ тоодо мүн манай ын түрүү предприятинуу- ективүүд уралан нари- , ухаалан зохёолгын хүдэл- бөөр эмхидхэжэ, үйлэдбэ- улам ехэ амжалта туйла- э болгон паровозо-вагонно паровозо-механическа це- жа үзөе. Эндэ КПСС-эй ЦК- скэ Пленумэй шиидхэбэ- шэн хэлсэһэнэй һүүлээр це- тийна, профсоюзна органи- уралан нарижуулгада хү- шэдые олоор хабаадуулха ор шухала хэмжээнүүдые байна. Мүнөө цехын инже- хническэ хүдэлмэрилэгшэд зохёолгын хүдэлмэрие уда- рээндэ олониитэ хүдэлмэри- эбхитэй хабаадалга ханга- арь нүхэр Савкин олон ото- универсальна головко зо- станогойнгоо бүтээсые хоёр эшэлүүлжэ шадаа.

элэн мяха-консервын ком- уралан нарижуулгын, ухаа- олгын бюрогой хүдэлмэридэ билалта хэгдэжэ байна. Бю- он олон дурадхалнуудые саг ража үзөөд, аша туһа хүргэ- дхалнуудысь шэлэн абажа, ридэ түргэнөөр нэбтэрүүлхые о. Мүнөө мал үүсэлдэг, гэ- тор арилгадаг цехүүдтэ ура- жуулагшадай дурадхалаар этэй хэдэн янзын хүдэлмэри- ханизацилагдаба.

этээр зарим тэды амжалта- йлагдажа байбашье, ажалай ые саашадань дээшэлүүлгэдэ удхашанартай энэ асуудал икымнай олонхи предприя- а хангалтагүйгөөр шиидхэг- артийна болон үйлэдбэриин ууд дээрэ уралан нарижуул- элмэрие һайжаруулха ту- ы дахин хэлсэгдэһэн, тусхай тогтоолшье абтаһан аад, мүртэй юумэн хэгдэнэгүй. Механизированнэ шэлэй завод республикымнай промышленностиин эгээн ехэнүүд предприятинуудай нэгэниинь болоно. Эндэ ухаалан зохёолгые ёһотой үндэр хэмжээндэ табижа, тэрээндэ хүдэлмэришэд болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые олоор хабаадуулха арга боломжо гүйсэд бии ха юм. Теэд заводой дирекциин, партийна, профсоюзна организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй энэ хэрэгтэ анхаралаа хандуулдаггүй дээрэһээ баталан абтаһан тогтоолнууд бэелүүлэгдэнгүйгөөр саарһан дээрээл үлэдэг байна. Тиимэһээ татагдажа байһан шэл лентые отолхо, хабтагай далбагар шэлнүүдые багсалан хайрсаглаха хүдэлмэринүүд мүнөө болотор гараар хэгдэнэ. Тиихэдэ, шэлэй бусад заводуудта үйлэдбэриин эдэ процессүүд механизацилагдаһаар үнинэй.

Уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын хүдэлмэрие зүбөөр табяад, хүдэлмэришэдэй оруулһан үнэтэ дурадхалнуудые үйлэдбэридэ хэрэглэхэдэ ажалай бүтээсын дээшэлдэг, продукци үйлэдбэрилхэ гүрэнэй түсэбые саг болзор сооһь дүүргэхэ ябадалда ехээр нүлөөлдэг байһаниинь мэдээжэ. Гэбэшье, нютагай промышленностиин, «Бурмонпромсоведэй» системын предприятинуудта уралан нарижуулгын хэрэг һайжаруулха талаар хубилалта хэгдэнэгүй. Хүдөө нютагуудтахи, мүн городуудтахи олзоборилгын артельнүүд, промкомбинадууд гол түлэб үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилдэг гээшэ. Одоошье эндэ ухаалан зохёолгодо хүдэлмэришэдые, технигүүдые олоор хабаадуулжа, үйлэдбэриин олонхи ушарта гараар хэгдэдэг процессүүдые механизацилха, ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые хүнгэдхэхэ хэды ехэ арга боломжо бииб? Гансал уралан нарижуулха хүдэлмэрие һайнаар эмхидхэхэ хэрэгтэй. Министерствын, «Бурмонпромсоведэй» хүтэлбэрилэгшэд, илангаяа инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд предприятинуудайнгаа хүтэлбэрилэгшэдэй үмэнэ тус асуудалаар шанга эрилтэ табихынгаа хажуугаар, тэдэнэртэ туһаламжа үзүүлхэ ёһотой.

Зарим хүтэлбэрилэгшэд уралан нарижуулгын дурадхалнууд имагтал машина зэмсэг болон техникын бүтээсые дээшэлүүлгэдэ зорюулагдаһан байха юм гэжэ ойлгодог. Теэд гансал энэ бэшэ, харин уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын дурадхалнууд хадаа энээнэй хажуугаар ажалай эмхидхэлые, үйлэдбэриин технологие һайжаруулгада, мүн бусадшье асуудалнуудта зорюулагдаһан байха зэргэтэй.

Предприятинуудай дирекциин, партийна ба профсоюзна организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд түрүү уралан нарижуулагшад болон ухаалан зохёогшодой үүсхэл оролдолгые үргэнөөр дэмжэжэ, ажахын шухала удхашанартай энэ хэрэгтэ хүдэлмэришэдые, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые олоор хабаадуулхын тулада дары хэмжээ абаха уялгатай. Предприятинуудай хүдэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд, КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ хабаадалсаха зуураа, уралан нарижуулга ба ухаалан зохёолгын хэрэгые үндэр хэмжээндэ табижа, техническэ дэбжэлтэ туйлаха хэрэгтэ бүхы хүсэеэ элсүүлэе!

Нүхэд Н. С. Хрущевтой ба А. И. Микоянтай „Гарст ба Томас“ гэжэ американска фирмые хүтэлбэрилэгшэ г-н Росвел Гарст гэгшэ уулзаба

, октябриин 7. (ТАСС). Нү- С. Хрущевтой ба А. И. Ми- кукурузын гибридэнэ үрэһэ «Гарст ба Томас» гэжэ нска фирмые хүтэлбэрилэг- Росвел Гарст гэгшэ уулзажа, тэй хөөрэлдөө.

Уулзалгын болоходо СССР-эй Совхозуудай министр нүхэр И. А. Бенедиктов, СССР-эй Хүдөө ажахын министрын уялгые дүүргэгшэ нүхэр В. В. Мацкевич байлсаа.

тромской областиин колхозууд лён-долгунецын үрэһэ бэлэдхэхэ гүрэнэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэбэ

ромской областиин колхозууд рилга хүгжөөхэ хэмжээнүүд ПСС-эй ЦК-гэй болон Пра- ствын тогтоолые бэелүүлэн, дэ энэ шухала техническэ ын тарилгын талмайе үргэд- йн ургаса ургуулаа. Совет- ай Коммунистическэ партиин здын хүндэлэлдэ социалисти- урысөө дэлгэрүүлэн, колхозууд үрэһэ бэлэдхэхэ гүрэнэй түсэб 116,6 процент болзорһоонь урид дүүргэжэ, үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхиһөө дүрбэ дахин үлүү ехэ улһанай үрэһэ гүрэндэ тушаагаа.

Областиин колхозууд 1956 ондо улһанай тарилгын талмайе нилээд үргэдхэхые хараадаа абажа, мүнөө үедэ улһанай үрэһэ хаажа ба гүрэндэ тушаагдаха улһа бэлэдхэжэ байна.

КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ

Гүрэндэ мяха ехээр тушаадаг болохын түлөө

Зунай бэлшээридэ манай гарахын урда тээ Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин суглаан боложо, саашадаа ямар аргаар мяха ехээр абадаг болохо тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ һэн. Зунай сагта эбэртэ бодо мал һайнаар таргалуулжа, гүрэндэ мяха ехээр тушаадаг, худалдадаг болохо талаар нилээд ехэ арга боломжонууд элирүүлэгдэһэн байна. Мяха абалгаяа гансахан жэл соо хоёр дахин дээшэлүүлхэ гээшэ тиимэшье бэлэн хэрэг бэшэ байгаа.

Гүрэндэ тушаагдаха малые зунай сагта һайнаар бэлшээжэ таргалуулха, малай гүүртэнүүдтэ мал бэлшээхэ, харууһалха талаар дүй дүршэлтэй колхознигуудые табиха шухала байһан тухай колхозой правленидэ һануулагдаһан байна. Тэрэ суглаан дээрэ һубай мал харадаг коммунистнууд-малшад өөрынгөө һанамжануудые хэлэһэн, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаһан байха юм. Коммунист Добдон Доржиев иигэжэ хэлээ һэн:

—Ойрын жэлнүүдтэ малай ашаг үгэлгые, тэрэ тоодо мяха абалгые дээшэлүүлхэ тухай партиин ЦК-гэй январска Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүд хэндэмнайшье мэдээжэ. Би нёдондо эрэ буруунуудые харууһалаа һэм. Тэдэмни мүнөө жэлдэ таргалуулагдажа, гүрэндэ тушаагдаха малай гүүртэ болоо. Тиимэһээ тэдэ 81 буруугаа мүнөө зундаа тон һайнаар харууһалжа, намар болотор һайса таргалуулха гэһэн уялга абанаб.

Тэрэ гэһээр гурбан һара хахад үнгэрбэ. Коммунист нүхэр Доржиев партийна суглаан дээрэ хэлэһэн үгэнүүдээ дүүргэхын түлөө ехээр оролдоо. Эгээн түрүүн малайнгаа бэлшээринүүдые хэһэг хэһэг болгожо хубаарилаад, нэгэ захаһаань малаа бэлшээһэн байна. Тиихэдэнь бэлшээринь ехэ гамтайгаар, гэшхүүлэгдэнгүй, саг болзортоо малда эдюүлэгдэдэг байба. Нүхэр Доржиев малаа саг сооhь уһалдаг, амаруулдаг, сүүдхэ соогоо ехэнхи сагтань адуулдаг зантай.

Иигэжэ гаргаһан оролдолго, хэһэн ажалайнь үрэ дүн мүнөө харагдаба. Малынь нилээд тарган, горьтой шэгнүүртэй болоо. Июль һара соо Добдон Доржиевай 81 толгой эрэ хашарагууд амидынгаа шэгнүүрые сүүдхэдээ толгой бүриин 673 граммаар, һара соо—18,6 килограммаар нэмээһэн байха юм. Август, сентябрь һарануудай дүнгүүд бүри ехэ.

Коммунист нүхэр Доржиев партиин ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолые бодотоор бэелүүлхын түлөө саашадаашье үнэн зүрхэнһөө оролдон ажаллахаар шиидэнхэй.

Р. Будаев.

Һайн шанартай продукци гаргана

«Бурмонпромсоведэй» системэдэхи «Лесохимик» гэжэ олзоборилгын артелиин коллектив КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленумэй тогтоолые ажалай болон политическэ туйлай ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаа һэн.

Байгуулагдаһанһаа хойшо үнгэрһэн 16 жэлэй турша соо энэ артель угаа олон зүйлэй промышленна продукци бүтээн гаргаа. Мүнөө үедэ эндэ 23 зүйлэй продукци бүтээн гаргагдана. Артельдэ хэгдэдэг бүхы хүдэлмэриин 75 процентнь гараар бүтээгдэдэг тула угаа ехэ зөөри гаргашалагдана.

Тиимэһээ гараар бүтээгдэдэг зүйлнүүдые үйлэдбэрилгые ехээр механизацилха, угаа олон зүйлэй продукци гаргахын оронд һайн шанартай нэгэ түрэлэй продукци гаргаха гээшэ олзоборилгын артелиин гол зорилго болоно.

«Лесохимик» гэжэ олзоборилгын артелиин правлени, мүн аймгүйсэдкомой түсэблэлгын комисси һайн шанартай, нэгэ түрэлэй продукци үйлэдбэрилхэ асуудалые хүдэлмэришэд болон мэргэжэлтэдэй хабаадалгатайгаар шэнжэлжэ үзэһэн байна. Тэдэнэр энэ асуудалые хаража үзэхэдөө түүхэй эдэй хэмжээе, үйлэдбэрие механизацилха арга боломжые, Прибайкальска аймагай олзоборилгын артельнүүдэй али зэргын продукци гаргадаг байһые тодорхойлоо. Захиргаанай-управленческэ аппарадта гаргашалагдадаг зөөрие хороохо асуудалда мүн лэ шухала анхарал хандуулагдаһан байна.

1956 ондо валовой продукци гаргаха түсэбэй проект һаяхан зохёогдожо дүүрээ. Артель ерэхэ жэлдэ ойролоол 13 зүйлэй промышленна продукци бүтээн гаргаха юм. Ерэхэ жэлдэ тёс хюрөөдэлгэ энэ жэлэйхидэ орходоо 2 дахин ехэ болохо байна. 500 мянган хирпиисэ, мянгаад шахуу бочко, мүн ехэ хэмжээнэй мебель, дабирхай, известь ерэхэ жэлдэ үйлэдбэрилэгдэхэ юм.

1956 ондо Турунтаево тосхондо оёдолой мастерской түрүүшынхеэ нээгдэхэнь. Мастерскойн байра мүнөө түргөөр баригдажа байна.

А. Гаврилов.

УЛАН-УДЫН СЭМБЫН ФАБРИКА. Эндэ КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөн үргэн далайсатайгаар дэлгэрэнхэй. Ээрэлгын цехтэ ороходо зэргэлһэн олон станогуудай нэгэн дээрэ бишыхан улаан тугхан харагдана. Энэ станогто ажалай новатор Вера Личенхо хүдэлмэрилнэ. Ноoһо ээрэгшэ нүхэр Личенхо ээрэлгын технологие һайнаар шудалжа, табадахи табанжэлэйнгээ түсэбые дүрбэн жэл соо дүүргээд, удаадахи табанжэлэй түсэбөөр хүдэлмэрилжэ байна. Мүнөө энэ новатор КПСС-эй XX съездые ажалай шэнэ амжалтаар угтаха гэжэ шиидээд, халаан бүхэнэйнгөө нормые хоёр үлүүлэн дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ноoһо ээрэгшэ комсомолка В. Личенхо. З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

Дүршэл ехэтэй токарь

Улан-Удын судна заһабарилтын заводой токарь Кузьма Петрович Рагузкин партиин XX съездын хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод ажалай эрхим амжалта туйлаа. Нүхэр Рагузкин сентябриин 20 болотор хоёр жэлэй даалгабари дүүргэһэн байна.

Кузьма Петрович мүнөө эрхим токарь болохоһоо гадна, уралан нарижуулгын үнэтэ дурадхалнуудые оруулна. Тэрэ гансахан энэ жэлдэ уралан нарижуулгын табан дурадхал оруулаа. Тэдэ дурадхалнуудыень үйлэдбэридэ бэелүүлһэнэй ашаар предприяти 10 мянга гаран түхэригэй алмалта хээ.

Эрхим токарь туладань нүхэр Рагузкинда элдэб харюусалгатай даалгабари үгтэдэг юм.

Орёо нарин чертёжуудые зүбөөр шудалха асуудалда нүхэр Рагузкин ехэ анхарал хандуулдаг байна. Чертёжуудые һайнаар ойлгоһонойнгоо ашаар лэ тэрэ хэдэн детальнуудтаа голодоһо гаргадаггүй.

Нүхэр Рагузкин даажа абаһан станогоо 10 жэлэй турша соо нэгэшье заһабарида оруулаагүй. Станогынь мүнөөшье эрхим һайн зандаа.

Токарьнууд станогтоо деталь мүлихэдөө агрегадаа зүбөөр, гамтайгаар ашаглахые оролдохо ёһотой.

— Зарим токарьнууд хэхэ детальнуудаа һайса шэнжэлжэ үзэнгүйгөөр, станогоо ехэ түргөөр хүдэлгэдэг юм. Түрүүшынгээ деталие тэдэнэрэй хэжэ үшөө үрдеэгүй байтар станогынь гарһаа гарадаг,—гэжэ нүхэр Рагузкин хөөрэнэ.

Кузьма Петрович ямар нэгэн детальнуудые хэжэ эхилхынгээ урдахана деталь хэхэ түмэрэйнгөө хатуу зөөлэние хүсэд шэнжэлэн хараад, удаань станогойнгоо эрьесые тодорхойлдог.

Н. Хазагаев.

ГДР-ые байгуулһанһаа хойшо зургаан жэлэй ойдо зорюулагдажа, Берлиндэ болоһон баярай заседанида хабаадагшадай СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ ба КПСС-эй ЦК-да эльгээһэн амаршалга

БЕРЛИН, октябриин 7. (ТАСС). Германска Демократическа Республикын зургаан жэлэй ойдо зорюулагдажа, Берлиндэ болоһон баярай заседанида хабаадагшад СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ ба КПСС-эй ЦК-да эльгээхэ иимэ амаршалга баталан абаа:

СОВЕТСКЭ СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ РЕСПУБЛИКАНУУДАЙ СОЮЗАЙ МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ, КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ.

МОСКВА

Хүндэтэ нүхэд! Германска Демократическа Республикые байгуулһан үдэрһөө хойшо зургаан жэлэй ойе манай ороной ажалшад баяр баясхалантайгаар һайндэрлэжэ байна. Манай правительствын эб найрамдалда дуратай политика ба ажалшан зоной оролдолго хадаа манай ниитын ажабайдалай бүхы һалбаринуудта үрэ дүнгүүдые асаржа, манай республика дотор социалистическэ байгуулалтын үндэһэ һуурие бэхижүүлжэ байна. Һаяхан манай правительствонуудай хоорондо баталагдаһан «Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай ба Германска Демократическа Республикын хоорондохи харилсаан тухай договортой» дашарамдуулан, зургаан жэлэй ой онсо ехэ удхашанартай болоно, энэ договор бүхы Германи дотор эб найрамдалда дуратай бүхы хүнүүдэй халуун дэмжэлгэ олоно.

Уласхоорондын харилсаанай түгшүүрилые һуларуулгада шэглүүлэгдэһэн, Советскэ правительствын сэхэ шууд политика бэе бэеэ ойлголсохо хүсэлэнтэй ба эб найрамдалда дуратай дэлхэйн бүхы хүнүүдтэ илангаяа Женевскэ зүблөөнэй һүүлээр ехэ этигэл найдабари асараа. Арсалдаануудые хүсөөр шиидхэхэ аюулай бүхы дээрээ Европын арадуудта, тэрээнтэй хамта мүн немецкэ арадта бага болоһон дээрэһээ Европодо шиидхэгдээгүй асуудалнуудые шиидхэхэ ба эб найрамдал хангаха таатай һайн арга боломжонууд бии болобо.

Советскэ Союзай ба ГДР-эй хоорондо үнгэргэгдэһэн хэлсээнүүдтэй дашарамдуулан, эб найрамдалда дуратай ба демократическа германска гүрэние һэргээн байгуулха бодото арга боломжонууд зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. ГДР-эй демократическа хүсэнүүдтэ найдалгын үндэһэ һуури дээрэ баталагдаһан энэ договор хадаа манай хүдэлмэришэн таряашанай засагые бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн туһаламжа, мүн бүхы Германи дотор эб найрамдалда дуратай ба демократическа бүхы хүсэнүүдые дэмжэлгэ болоно. Энэ договор манай хоёр гүрэнүүдэй хоорондо ахадүүгэй хани барисаа саашадань гүнзэгырүүлэн бэхижүүлгэдэ, манай хоёр арадуудай харилсан ажаллалтада шэнэ үе нээбэ.

Уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулха хэрэгтэ, хамтын аюулгүй байдал сахиха системэ байгуулха ба эб найрамдалда дуратай, демократическа Германи байгуулха зам дээрэ мүнөө үедэ байһан бэрхэшээлнүүдые зайсуулха хэрэгтэ өөрынгөө хубитые оруулхын түлөө Германска Демократическа Республика өөрынгөө гүрэнэй бэеэ даанхай байдалда зохилдуулан хамаг бүхы юумэ хэхэ байна, Варшавска договорто хабаадалгаһаа, хани барисаата оронуудтай харилсаануудһаа үндэһэлһэн уялгануудаа дүүргэлгэ хадаа хүндэтэ зорилгомнай гэжэ тэрэ тоолоно.

Манай республикын хүн зондо, бүхы немецкэ арадта тон ехэ найдабаритай байһанаа энэ договор соо харуулһанайнь түлөө бидэнэр Советскэ правительствода гүнзэгы ехэ баясхалан хүргэнэбди.

Советскэ Союзтай байгуулһан энэ эбдэршэгүй бата хани барисаан хадаа Германска Демократическа Республикын правительствын ба хүн зоной, бүхы Германи дотор байһан патриотическа хараа бодолтой хамаг хүнүүдэй ажал-ябуулгын хүтэлбэри боложо, хэтэ мүнхэдөө үлэхэ байна. Коммунизм байгуулгадаа, үни удаан эб найрамдалай түлөө тэмсэлдээ алдарта КПСС-эй хүтэлбэри доро саашадаашье амжалта туйлахыень бидэнэр СССР-тэ, мүн советскэ арадта хүсэнэбди.

Германска Демократическа Республикын байгуулагдаһанһаа хойшо зургаан жэлэй ойдо зорюулһан баярай заседанида хабаадагшад.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Предприятиин ажабайдалда профсоюзна организациин үүргые дээшэлүүлхэ

КПСС-эй Улан-Удын горкомой ээлжээтэ пленум боложо, тэндэ мяха-консервын комбинадай заводской комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр **Воробьевой** тоосоон шагнагдаба.

—Партиин ЦК-гэй июльскэ Пленум промышленностиие саашадань хүгжөөхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэхэ зуураа, профсоюзна организацинуудай үмэнэ угаа харюусалгатай зорилгонуудые табиба. Нүхэр Н. А. Булганинай элидхэл ба Пленумэй түүхэтэ тогтоолые хүн зондо ойлгуулха, тэрэниие бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ зорилгоор комбинадай заводской комитет партийна организацитаяа хамта ехэхэн хүдэлмэри ябуулжа, профсоюзна хүдэлмэриин хэмжээе нилээд дээшэлүүлбэ, —гэжэ нүхэр Воробьев элидхэлдээ тэмдэглэбэ.

Мүнөө комбинадай хүдэлмэришэд партиин XX съездын хүндэлэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаад, социалистическэ мүрысөөе улам үргэнөөр дэлгэрүүлнэ. Комбинадай 260-аад хүдэлмэришэд үдэрэйнгөө нормые 250—270 процент хүрэтэр дүүргэдэг болонхой. Хүдэлмэришэдэй эдэбхи хөшөөлэй үргахатай хамта уралан наринжуулгын ба ухаалан зохёолгын хүдэлмэри нилээд һайжараа. Хэрбээ мүнөө жэлэй түрүүшын хахад соо уралан наринжуулгын 32 дурадхал ороһон байгаа һаа, партиин ЦК-гэй июльскэ Пленумэй һүүлээр 2 һара соо 20 гаран дурадхал ороһон байна гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ.

Комбинадай коллектив валовой продукци бүтээн гаргалгын 8 һарын түсэбые 117 процент, тэрэ тоодо мяханай продукци гаргаха түсэбые —108, колбаса гаргаха түсэбые—106, консервэ гаргаха түсэбые —112 процент дүүргэһэн байна. Тиихэдэ ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ түсэб 101,3 процент дүүргэгдэжэ, продукциин өөрынь үнэ 1,3 процентээр химдаруулагдаа.

Тиигэбэшье, комбинадай заводской комитедэй хүдэлмэридэ бии байһан ехэхэн дутагдалнууд пленум дээрэ элирүүлэгдэбэ. Хэрбээ профсоюзай заводской комитет ба цехүүдэй комитедүүд эдэбхитэйгээр хүдэлмэрилһэн байгаа һаа, комбинадай үйлэдбэриин показательнууд нилээдгүй һайжарһан байха һэн. Теэд, эндэ профсоюзна хүдэлмэриин һулаар ябуулагдажа байһан дээрэһээ үйлэдбэриин талаар угаа ехэ дутагдалнууд мүнөө хүрэтэр зайсуулагдаадүй байһаар гэжэ пленум дээрэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ.

—Мяха-консервын комбинадай заводской комитедэй, тэрээнэй түрүүлэгшэ нүхэр Воробьевой хүдэлмэридэ бии байгаа дутагдалнуудай нэгэниинь хадаа тэдэнэр профсоюзна эдэбхитэдтэй холбоо барисаа муутай, үдэр бүриингөө хүдэлмэридэ цехын комитедүүд болон комиссинуудта түшэглэдэггүй гэжэ КПСС-эй горкомой гэшүүн нүхэр **Калмыкова** тэмдэглэбэ. Жэшээлбэл, бүхэли жэл соо завком нэгэшье комиссиин хүдэлмэриие һайса шэнжэлжэ, согсолоогүй байна. Эндэ 11 хүнһөө бүридэһэн үйлэдбэриин ниитын комисси бии юм. Теэд тус комисси муугаар хүдэлмэрилнэ, хажуудаа һайн эдэбхитэдые бии болгожо шадаагүй байхаһаа гадна, зарим гэшүүдынь өөһэдөөшье комиссиингаа хүдэлмэридэ һулаар хабаададаг байна гэжэ тэрэ шүүмжэлбэ.

—Завкомой хүдэлмэридэ хэды ехэ дутагдалнууд бии байбашье, нүхэр Воробьёв алдуу дутуугаа сайруулжа, пленумдэ дутуугаар элидхэбэ. Комбинадай олохон цехүүдтэ профсоюзна хүдэлмэри хайша хэрэгээр ябуулагдана, гэжэ пленумэй гэшүүн нүхэр **Кирдяшкин** шүүмжэлбэ. Профсоюзна организаци хүдэлмэришэдэй дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри муугаар эмхидхэнэ, научно-атеистическэ болон техническэ пропаганда оройдоо ябуулнагүй. Жэшээлбэл, 1955 ондо комбинадай нэгэшье инженер научно-техническэ темээр коллективтээ лекци уншаагүй байна.

—Комбинадта мүнөө жэл хүдэлмэришэнэй суглаан 5 дахин үнгэргэгдэһэн байна. Теэд заводской комитет тэрээниие үйлэдбэриин зүблөөн гэжэ буруу тоолодог юм. Үнэндөө һайнаар бэлэдхэжэ, дээдэ хэмжээндэ үнгэргэһэн ёһотой үйлэдбэриин зүблөөн эндэ нэгэшье үнгэргэгдөөгүй гэжэ пленумдэ үгэ хэлэһэн нүхэд **Семенькова, Карасев** гэгшэд тэмдэглэбэд.

Заводской комитедэй хүдэлмэридэхи ехэхэн дутагдалнуудай нэгэниинь юуб гэхэдэ, продукциин шанарые һайжаруулхын, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө бүгэдэарадай хүдэлөөндэ коллективэйнгээ хүдэлмэрилэгшэдые бүгэдөөрнь хабаадуулжа шадаагүй. Мүнөө комбинадай 200 гаран хүдэлмэришэн үдэрэйнгөө нормые дүүргэнэгүй.

Комбинадта залуу хүдэлмэришэд олон. Тэдэнэй дунда мүртэй һайн хүдэлмэри ябуулагданагүй, илангаяа спортивна хүдэлмэри муугаар ябуулагдана гэжэ пленум дээрэ шүүмжэлэгдэбэ.

Саашань үгэ хэлэһэн горкомой гэшүүн нүхэр **Бирюков**, Улан-Удэ станциин паровозно депогой бригадир нүхэр **Ивашинников**, тус депогой парткомой секретарь нүхэр **Еремилов** гэгшэд түмэрзамшадай дунда профсоюзна организациин ябуулдаг хүдэлмэриин дутагдалнууд тушаа тогтожо хэлэбэд.

Профсоюзуудай областной Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр **Могнонов** пленумдэ хабаадалсажа, үгэ хэлэбэ.

—Манай городой предприятинуудай олохон коллективүүдтэ профсоюзна организацинуудай үүргые тооногүй. Энэ хадаа саашадаа тэсэшэгүй. Партийна эхин организацинууд профсоюзна организацинуудай үүргые эрид дээшэлүүлхэ хэрэгтэ бодото туһаламжа үзүүлхэ ёһотой гэжэ нүхэр Могнонов хэлэбэ.

Һүүлээрнь КПСС-эй горкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **Магунов** дэлгэрэнгы үгэ хэлэжэ, профсоюзна организацинуудай хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха талаар партийна организацинуудай үмэнэ мүнөө шухала зорилго табигдаад байһан тухай тэмдэглэбэ.

Зүбшэн хэлсэһэн асуудалаараа горкомой пленум зохихо тогтоол баталан абаба.

Кударын аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой хонишон А. Е. Андреев арбан жэлэй туршада хонин ажал дээрэ хүдэлмэрилнэ. Энэ үе соо тэрээнэй даажа байһан отарада хонидой үхэжэ гарзалалга ушараагүй, малнуудынь хэзээ бүхэндэ тарган һайнаар ондо оруулагдадаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хонишон А. Е. Андреев хонидоо адуулжа ябана.

А. Истоминой фото.

Орошон Мунконов

Ахын аймагай «Улаан-Малшан» колхозой нэтэ фермэдэ хойто зүгэй олон толгой оро үсхэбэрилэгдэдэг юм. Оро хадаа амтатай мяха, һайн шанартай арһа үгэдэг. Мүн ангуушад оро унаад, хада хабсагайгаар, буртаг ой тайгаар ябажа, ехэ олзо доход колхоздоо оруулдаг байна.

Тус колхоздо өөрынгөө ажал һайн мэдэдэг, дүршэл шадабаритай орошод һүүлэй жэлнүүдтэ улам олошорно. Тэдэнэр жэл бүри ороһоо олон түл абажа, нэгэшье толгой гарзагүйгөөр ондо оруулдаг байна. Илангаяа орошон Цыренжап Андронович Мунконов эрхим амжалта туйлана.

Цыренжап Андронович бага балшар наһанһаа хойшо орошоноор хүдэлмэрилжэ, тэдэниие үсхэбэрилхэ ехэ дүй дүршэлтэй болоһон туладаа мүнөө бригадираар хүдэлмэрилнэ.

Суута орошон Мунконовой бригагада оро үсхэбэрилхэ түсэбөө жэл бүри үлүүлэн дүүргэнэ. Хэрбээ 1954 ондо 100 эхэ ороһоо 98 тугал абаһан һаа, энэ жэлдэ 100 толгой тугал абаад, тэдэнээ гээлтэ хоролтогүйгөөр тэнжээжэ байна.

Эдэ бригадынхид оронуудаа түхэреэн жэл соо бэлшээдэг. Хабар эртэ ногоо ба хүбхэ элбэгтэй газарта оронуудаа адуулдаг байна. Нүхэр Мунконов хада уулын үбэрэй элбэг ногоотой бэлшээриие бэдэржэ, оронуудаа бэлшээнэ. Иимэ бэлшээринүүд колхозой центрһээ хорёод, гушаад километртэ байдаг юм. Хээлитэй болоһон оронуудые илангаяа һайнаар харууһалжа, болзорһоонь урид түрүүлхэгүй гэжэ нүхэр Мунконов оролдоно. Холын бэлшээри дээрэ оронуудаа аалиханаар адуулан, сүүдхэ соо 10—12 километрһээ дээшэ бэшэ газарта ябуулдаг байна. Игэжэ адуулхадань оронуудынь эсэдэггүй, туулгажа ябахадаа эдеэлхэ аргатай байдаг. Бригадир өөрөө түрүүлэн ябажа оронуудта газарынь заажа үгэдэг, тиихэдэ тэрэнэй туһалагшанар таһарһан оронуудые һүрэгтэнь ниилүүлдэг байна.

Оронууд апрель һарын тэн багта түрэжэ эхилдэг. Энэ үедэ нүхэр Мунконов хээлитэй оронуудые һайнаар харууһалдаг юм. Һая гараһан тугалнуудай эхээ дуратайгаар хүхэхынь тулада һүрэгөө ехээр тараангүйгөөр адуулдаг заншалтай. Тугалнуудай эхээ хүхэхэ сагайнь болоходо һүрэгөө тогтоожо, бөөгнэрүүлдэг байна. Тамир тэнхээ багатай тугалнуудые, мүн шэнэ түрэһэн оронуудые концентрадаар тэжээдэг.

Орын тугаллаха үедэ нүхэр Мунконов тугалнуудые хүйтэн газар дээрэ хэбтүүлэнгүй, саг соонь хүхүүлдэг юм. Тугалнууд гараһан үдэртөө эмнигдэдэг.

Оронууд түрэһэнэйнгөө һүүлээр тугалнуудтайгаа сугтаа һайн ногоотой, наруули газарта бэлшээгдэдэг юм. Бороо хурын үедэ хада уулын боориндо гү, али жалга хүнды худар туужа, хүйтэнһөө далдалдаг байна.

Зунай үсын адуулган үбэлэйхидэ орходоо тад ондоо байдаг юм. Халуун наранһаа, аляаһа батаганаһаа хамгаалхын тула орошон Мунконов һүрэгөө нуурнуудые тойруулан гү, али һэбшээтэй газарта адуулдаг.

Нүхэр Мунконов 2600 гектар бэлшээриие участогууд болгон таһалаад, участок бүридэнь һүрэгөө 10—12 үдэр адуулна.

Цыренжап Андронович намар орой болотор хагдардаггүй аад, элбэг ногоотой газарта өөрынгөө һүрэгые намартаа, мүн үбэлдөөшье адуулдаг юм. Дабһа гү, али хужар долёолгоходо оронууд хомхой болодог. Тиимэһээ суута орошон шэмэтэй ногоотой бэлшээри дээрэ оронуудаа бэлшээжэ байхадаа хододоо дабһа долёолгодог. Тиихэдэнь оронууд түргэн таргалдаг байна.

Цыренжап Мунконовой оронууд тобир тарган байлгагдажа, шэрүүн хүйтэн үбэлдэ гарзагүйгөөр, шадал һайнтай ондо ородог юм. Мүнөөшье оронуудынь хүсэ шадал һайнтай болонхой.

Цыренжап Андронович Мунконов ажалдаа үнэн сэхээр хандажа, оро үсхэбэрилгэдөө эрхим үрэ дүн туйлаһанайнгаа түлөө мүнөө жэлдэ Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадаһан байна.

Н. Хазагаев.

Аймагай газетэнүүдэй хуудаһануудһаа

ХҮҮГЭДЭЙ ЯСЛИ

Сталинай нэрэмжэтэ колхозой правлени хүүгэдтэй эхэнүүдые гэрэй ажалһаа сүлөөлжэ, колхозойнгоо ниитын ажалда олоорнь хабаадуулха хэрэгтэ анхарал хандуулна. Һаяхан энэ колхозой центртэ хүүгэдэй яслиин байрлаха гэр шэнээр баригдажа, ашаглалгада оруулагдаба.

Яслида хэрэглэгдэхэ бүхы хэрэгсэлнүүд хүсэд абтаһан байна.

«Красная Иволга».

ШЭНЭ ГАЗАР ХАХАЛНА

Булганинай нэрэмжэтэ колхозой Исток тосхон шадар 500 гектар газарта хатаһан нуурнуудай һуури нэмжын хэбтэдэг. Колхозой правлени ба Темлюйскэ МТС-эй 8-дахи тракторна бригадын механизаторнууд энэ газарые хахалжа, эдлэлгэдэ оруулха гэжэ шиидэбэ.

Мүнөө тэндэ трактористнууд В. Сокольников, Н. Струнков, прицепщигүүд В. Суранов, П. Андреев гэгшэд ехэ эдэбхитэйгээр хүдэлмэрилжэ байна. Богонихон болзор соо тэдэнэр 200 гаран гектар шэнэ газар һайн шанартайгаар хахалаа.

«Сталинский путь»,
Кабанскын аймаг.

ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР ТЭЖЭЭЛ БЭЛДЭНЭ

Молотовой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд ниитынгээ малда гүйсэд хүрэхэ тэжээл бэлдэхын тула бүхы хүсэеэ элсүүлэн хүдэлмэрилнэ. Колхознигуудай оролдолгын ашаар колхоз үбһэ сабшалгаяа 127 процент дүүргээд, тэжээл бэлдэхэ түсэбөө 109 процент дүүргээ.

Мүнөө колхознигууд тэжээл бэлдэлгээ үргэлжэлүүлһээр.

«Закаменай үнэн».

АГНУУРИИН ТҮРҮҮШЫН АМЖАЛТАНУУД

Аймагай олохон ангуушад ондатра агнажа захалба. Гүрэнэй ондатрова ажахын Нижне-Ангарска үйлэдбэриин участогай ангуушад партиин XX съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическ... сөөндэ оролсоод, дээшэлүү... уялгануудые абаһан юм. ... нөө тэдэнэр абаһан уял... амжалтатайгаар бэелүүлж...

Жэшээлхэдэ, ангуушан К... любовский өөрынгөө туһа... хамта түрүүшын хэды үдэр... ондатра барижа, хахад ж... даалгабари дүүргэбэ. Т... Г. Т. Гордеев 245 ондатра б...

«Красный ба...
Хойто-Байгалай ...

САХАРНА ЗАВОДТО СВ... ТУШААЛГА ЗАХАЛ...

Энэ жэлдэ аймагай колхо... харна свёклын һайн ургас... жа байна. Илангаяа XIX ... дын нэрэмжэтэ колхоз энэ ... рые һайнаар ургуулаа.

Мүнөө энэ культура түлж... хуряагдажа байна. Зарим ... свёкло хуряадаг комбайн ... дэнэ. Колхозууд хуряалгы... гаар свёкло сэбэрлөжэ, сах... водто тушаана. «В защиту ми... хоз свёкло баранһаа урид ... захалаа. Һүүлэй мэдээгээр ... хоз 1500 гаран центнер свё... водто тушаагаад байна. Мү... пинай, Сталинай нэрэмжэт... коммунизма» колхозууд свё... шаажа захалаа.

Октябрь һарын эхеэр заво... центнер свёкло тушаагдаһа...

ФЕРМЫЕ ШЕФТЭЭ АБ...

Билютайн долоон жэлэй ... лиин коллектив культурно-... хүдэлмэри ябуулха талаар ... най нэрэмжэтэ колхозой ... варна фермые шефтээ абаба.

Һурагшад ба багшанар ... дэргэдэхи улаан булангые ... дай байрые зохидоор таарул... мэглэхэ, лекци элидхэл ба... дөөнүүдые үнгэргэхэ гэжэ ... Мүн һурагшад естественно... темэнүүдээр малшадта ди... нүүдые харуулжа байхаар ... һэн байна.

«Ленинск...
Бичурын ...

Һаалишадай мүрысөөн

Улаан тугта Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз (Прибайкальска аймаг) үнеэдһээ һү ехээр һаадаг болоо. Октябриин 1-нэй байдалаар эндэ үнеэн бүриһөө 1650 литр һүн һаагдаһан байха юм. Тус колхозой һүнэй-товарна фермын һаалишад абаһан уялгануудаа хэрэг дээрэнь бэелүүлээд, түсэбһөө гадуур хэды мянган литр һү түрэндөө тушааһан байна.

Эндэхи малшад тугалнуудаа эхэһээнь һалгаажа, түлигдэдэггүй байрада тэнжээдэг. Үнеэдээ зоотехническэ заабаряар амидынь шэгнүүриие, һү үгэлгыень, тамир шадалыень хараадаа абажа, амяар амяарайнь эдеэлүүлдэг болонхой. Үнеэдынь уһаар хододоо хангагданхай байдаг.

Игэжэ энэ колхоз эдлүүриин газарай 100 га бүридэ 82 центнер һү абаһан байна. Тэрэнь нёдондоной-хидо орходоо 28 центнерээр ... лоно.

Г. ...

* * *

Түнхэнэй аймагай «Пут... низма» колхозой һаалишад ... һаахын түлөө дэлгэрһэн соц... ческэ мүрысөөндэ ажахы... эхеэр оролсоод, һайн дүнгүү... лажа шадаа.

Бата Хореновой даажа ба... дохи МТФ-гэй коллектив окт... нэгэнэй байдалаар һү һаа... лэйнгээ даалгабари 141 ... дүүргэһэн байна. Тиин ф... һаалишад оролдосотой ажа... түлөө нэмэлтэ түлбэри болго... лээд ехэ һү абаба. Жэшээ... рүү һаалишад П. Ангамае... литр, Б. Холбоева—655 литр ... һан байна.

Тэрэшэлэн 1-дэхи, 3-дах... мэнүүдэй һаалишад һайнаар ... мэрилжэ, даалгабаряа ... дүүргэнхэй.

Д. За...

Хонидые искусственнаар ороондо оруулха арга шудалха

Хони үсхэбэрилгөөр Улан-Удэдэ болоһон областьнууд хоорондын зүблөөн КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй шиидхэбэриие дүүргэхэ хэмжээнүүд тухай асуудал зүбшэн хэлсэһэн байна.

Сибирьтэ болон Дальна Востогто хони үсхэбэрилгэ мүнөөдэрэй эрилтэнүүдһээ, КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй табиһан зорилтонуудһаа гээгдэнэ гэжэ тус зүблөөн дээрэ тэмдэглэгдэһэн байгаа. Энэ шүүмжэлхы ажаглалтанууд манай республикыншье колхозууд болон совхозуудта хамаатай байна.

Республикымнай колхозууд болон совхозуудта племенной хүдэлмэриин муу байһан дээрэһээ хонин һүрэгые, илангаяа нарин ба нарибтар нооһотой хонидые үсхэбэрилгэ хангалтагүй байна, хонид олооропо һубайрна, хурьгад олооропо гарзална. Хони үсхэбэрилгын түрүү арга методүүд—хонидые искусственаар үрэжүүлгэ, үбэлдөө ба хабар эртэ хурьгалуулга, хурьгадые сакманна, кошарно-базова аргаар харууһалга республикымнай колхозуудта болон совхозуудта үргэнөөр хэрэглэгдэнэгүй.

Хонидые искусственнаар үрэжүүлхэ, хонидые үбэлдөө ба хабар эртэ хурьгалуулха аргые үргэнөөр хэрэглэһэн газарта хонидой нооһоной шанар һайжаруулагдадаг, тоо толгойнь олошоруулагдадаг гэжэ зүблөөндэ хабаадагшад тэмдэглэһэн байна.

Алтайн хизаарай Рубцовско районой «Страна Советов» колхозой ахалагша хонишон нүхэр Михайличенко областьнууд хоорондын зүблөөн дээрэ игэжэ мэдүүлээ һэн: «Хонидто хуса табижа ороондо оруулдаггүйбди. Имагтал искусственна аргаар хонидоо үрэжүүлнэбди. Энэ арга эхэ хонидые гансахан лэ үдэсэтэй болгоно бэшэ, харин һайн үүлтэрэй хонидые олон болгохо хэрэгтэ туһална. Бидэнэр мүнөө дээрээ хонидойнгоо 50 процентые үбэл хурьгалуулдаг болообди. Энэмнай ехэл һайн байна. Үбэлэй хурьгад түргэнөөр томожоно, хонид олон хурьга гаргана».

Хонидые искусственнаар үрэжүүлжэ байһан «Страна Советов» колхозой хонишод богонихон саг соо хонидойнгоо үүлтэрые һайжаруулаа. Нүхэр Михайличенкын каруулһалдаг отарада 1955 ондо хонин бүхэнһөө 8,47 килограмм нооһон хайшалагдаһан байна.

Хонидто хуса табижа ороондо оруулха гээшэ хони үсхэбэрилгын тээрдэнги, бүдүүлиг арга мүн гэжэ олон түрүү хонишод мэдэнхэй. Игэжэ ороондо оруулхада племенной хүдэлмэри һайнаар ябуулха аргагүй байдаг, олон хуса хэрэгтэй болодог, гадна, хонид олооропо һубайрдаг юм. Эдэ бүгэдые зайсуулхын тулада хонидые искусственнаар үрэжүүлдэг болохо хэрэгтэй.

Искусственна үрэжүүлгые техническэ зүбөөр үнгэргэхэ гээшэ племенной хонидые үсхэбэрилгэ хурдадхаха арга олгоно гэжэ манай республикын олохон колхозуудай дүй дүршэл харуулна. Жэшээлхэдэ, Хэжэнгын, Курумканай аймагуудай колхозуудта 1954 онһоо эхилээд эхэ хонидой 50 гаран процентнь искусственнаар үрэжүүлэгдэдэг болонхой. Тиигэжэ 1954 ондо 100 эхэ хонин бүхэнһөө Хэжэнгын аймагта—78, Курумканай аймагта—76 хурьган абтаһан байна. Хэжэнгын аймагай колхозуудта хонидые искусственнаар үрэжүүлгэ үнгэргэгдэжэ, 23 мянга гаран хурьгад абтаһан байгаа. Тэрэнэй ашаар тус аймаг 1955 ондо хонидойнгоо тоо толгойе 26 процентээр олон болгожо, хони үсхэбэрилхэ түсэбөө дүүргэһэн байна.

Хонидые үбэлдөө ба хабар эртэ хурьгалуулха гээшэ хони үсхэбэрилхэ түрүү аргын нэгэн болоно.

Хонишодой областьнууд хоорондын зүблөөн дээрэ малажалай Сибирскэ институдай научна хүдэлмэрилэгшэ, Сталинска шангай лауреат С. С. Крымский игэжэ тэмдэглээ һэн: «Хонидые орой хурьгалуулхада муу, намарай хүйтэн болотор хурьгад бэежэдэггүй, тиигээд бэлшээридэ гараха тамир шадалгүй байдаг юм».

Манай республикын эрхэ байдалда үбэлэй, эртэ хабарай хурьгад хабарай оройн хурьгадта орходоо һайнаар бэежэнэ, нооһошье ехээр үгэнэ гэжэ хони үсхэбэрилгын түрүүшүүлэй, мэргэжэлтэдэй ба научна хүдэлмэрилэгшэдэй дүй дүршэл харуулна. Эртэ гараһан хурьгад түрүүшын ногоондо һайнаар бэлшэдэг, бүдүүн тэжээлдэ түргэнөөр дададаг, зунай халууниие ядабаригүйгөөр үнгэргэдэг юм. Үбэлжэлгэдэ орохо сагаа болотор тэдэнэр хүсэд бэежэжэ, томо болоно. Тиигээд саашадаа бэлшээридэ ябалсахадаашье үбэлэй хүйтэндэ тэсэмтэй байдаг.

Зэдын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой хонишон Б. Ч. Чойбсоновой отарада эртэ гараһан хурьгадай һайнаар түлжэһые жэшээ болгон харуулмаар. Байгша оной сентябриин 15-да түлнүүдые шэгнэхэдэ январьда гараһан хурьгад 37—39 килограмм, майда гараһан хурьгад 25—27 килограмм амидын шэгнүүртэй байгаа гэхэ гү, али эртын хурьгад аяар 12 килограммаар булюу байба.

Баргажанай аймагта хониной нооһоной хэр зэргээр абтадаг тухай хэлэхэ зуураа, Куйтунска МТС-эй главна зоотехник нүхэр Лауль игэжэ мэдүүлнэ: «Нэгэдэхеэр, хонидые метизацилгаар, хоёрдохёор, хонидые үбэл хурьгалуулгаар нооһоной гаралгые дээшэлүүлжэ болоно. Март ба апрель һаранuудта гараһан хурьгад хайшалуулагдаагүй. Тиигэн гэхэдэ, мүнөө жэл Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо январь соо абтаһан 3 мянган хурьгадай тус бүриһөө 800—1000 грамм нооһон хайшалагдаа. Иимэ болохолоороо хонидые үбэл хурьгалуулхада гансашье элүүр энхэ бэетэй хурьгад абтаха бэшэ, харин нооһон ехээр хайшалагдаха байна.

Хонидые искусственнаар үрэжүүлгын, тэдэниие үбэлдөө ба хабар эртэ хурьгалуулгын һайн байһанда зарим хүнүүд, үнгэрхэдөө зарим аймагуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд мүнөө хүрэтэр һэжэглэдэг зандаа. Тиимэһээ хонидые искусственнаар үрэжүүлгын зарим колхозуудта таһалдаһан ушар юрэ тохёолдоһон хэрэг бэшэ юм. Жэшээлбэл, Зэдын аймагай колхозууд октябриин 1 хүрэтэр 33 мянган хони искусственнаар үрэжүүлхэ байһан аад, сентябриин 20 хүрэтэр 4 мянга гаран хони үрэжүүлээ. Хони олонтой Молотовой нэрэмжэтэ колхоз энэ түсэбөө 6—7 процент, Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхоз—5—6 процент дүүргээ, тиихэдэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз хонидые искусственнаар үрэжүүлхэ хүдэлмэриие оройдоошье эхилээгүй. Сентябриин 20 хүрэтэр хонидые искусственаар үрэжүүлгэдэ эхилэн ороогүй байһан Боргойн племенной хониной совхоз энэ хэрэгтэ һайн жэшээ харуулнагүй. Гэхэтэй хамта, тус совхозой директор нүхэр Мельников мүнөө хонидые искусственнаар үрэжүүлхэдэ туһа болохогүй ха гэнэ. Зэдын аймагай олонхи колхозуудта хонидые искусственнаар үрэжүүлгэ хиналтагүйгөөр үнгэргэгдэнэ. Зарим колхозуудай түрүүлэгшэнэрһээ байтагай, хониной-товарна фермэнүүдые даагшадшье энэ асуудалаар һонирхоногүй. Жэшээлхэдэ, Молотовой нэрэмжэтэ колхозой хониной-товарна фермые даагша Максим Иванович Вершинин фермэ дээрэ хонидые искусственнаар үрэжүүлхэ хэрэгтэ хамааралсаагүй. Тус фермын ахалагша хонишон Хохлов энэ хэрэгтэ бүришье хайша хэрэгээр хандадаг, «хэрэгтэй хүниинь искусственна үрэжүүлгэ үнгэргүүжэн» гэжэ мэдүүлдэг. Мүн Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхозой хониной-товарна фермые даагша нүхэр Плюснин баһал иимэрхүү һанамжа гаргана. Энээнэй гэмээр тус колхоздо хонидые искусственнаар үрэжүүлгэ таһалдахын аюулда хүрэнхэй.

Хонидые искусственнаар үрэжүүлгын заабари эбдэгдэнэ. Үрэжүүлэгдэһэн хонид һүрэгһөө илгагдадаггүй, тэмдэглэгдэдэггүй байна. Тиихэдэ ороондо орохоор болоһон хонидые шалган олохо хусанууд һүрэг соо үсөөнөөр табигдана, мүн бусадшье хазагайралганууд гаргагдана.

Мүн Сэлэнгын аймагташье хонидые искусственнаар үрэжүүлгын муугаар табигдаһан олон баримта бии. Энэ аймагта искусственна үрэжүүлгын эхилһээр һара үнгэрбэшье, пунктнуудынь мүнөө хүрэтэр хүсэд һайнаар тухеэрэгдээгүй байһаар. Олонхи хусанууд ороондо бэлэдхэгдээгүй, туранхай зандаа. Овёс хуряажа эхилһэнһээ хайшо лэ концентрадууд хусануудта үгтэдэг болоо. Гэбэшье, морковь, үндэгэн, машиндагдаһан һүн гэхэ зэртын т... нүүд оройдоошье үгтэнэгүй.

Хусануудые ороондо һайна... лэдхэхэ хэрэгтэй. Хусануудые ... байлгаха, бүдүүн тэжээлһээ ... 1,5 —2,0 килограмм концент... нэ тэжээл, морковь, үндэгэ... дагдаһан һү болон бусад ... хусануудта үгэхэ ёһотой.

Хонидые искусственнаар ү... хэ хүдэлмэриие заабарин... эмхидхэхэ гээшэ ехэ удхаш... 75—100 толгой эхэ хониндо ... таһалагдаха, үрэжүүлгэдэ ... даха хонид 200 толгойһоо ... шээр тусхай бүлэг болгогдо... даха ёһотой. Искусственнаа... жүүлэгдэһэн хонидые сүүдхэ... дахин шалгуулха шухала.

Эдэ бүхы хүдэлмэри эм... хэрэгтэ зооветеринарна мэргэ... ехэ үүргэтэй. Тэдэнэр наук... лалтануудые, түрүүшүүлэй... дүршэлые колхозно үйлэ... нэбтэрүүлгые ударидагшад... зэргэтэй. Хонидые искусст... үрэжүүлхэ тон харюусалгатай... ороод байхада зоотехнигүуд... ной-товарна фермэнүүдые да... та, хонишодто ба техник-осеме... нуудта туһаламжа үзүүлхэ ү... Тэдэнэр отара бүхэнэй хонид... 45 үдэр соо бултыень ороондо... хаар искусственна үрэж... пунктнуудай хүдэлмэриие эм... зэргэтэй.

КПСС-эй айкомууд болон а... Соведэй гүйсэдкомууд колхо... бүхэндэ хонидой орооной кам... ябасые шалгаха, октябрь соо б... нидоо ороондо оруулха хэмж... хыень колхозуудай правлени... МТС-үүдэй директорнуудһээ... тийна эхин организацинууд... хэ ёһотой.

Н. ДОРОФ...
К. ПАШ...

...ОСААФ-эй организацинуудта ...ооото-һунгалтын суглаанууд ба конференцинүүд болохонь

...Ф-эй Центральна Комите... Пленумэй тогтоолой ...5 оной октябрь—декабрь ...а ДОСААФ-эй организа... комитедүүдэй, шалгалтын ...удай тоосоонууд ба һун... болохо юм.

... республика дотор ...эй эхин, аймагай, город... ...низацинуудай тоосоото... суглаанууд ба конферен... ...гша оной октябрь һарада, ...анска конференци — де... ...ада болохо байна.

... ДОСААФ-эй организа... ...рэгэй-спортивна хүдэлмэ... ...ун гэшүүдэйнгээ тооое оло... ...талаар бага бэшэ амжал... ..., тоосоото-һунгалтынгаа ...удта, конференцинүүдтэ ...Республикын городуудта, ...тосхонуудта тоосоото үе ...олон шэнэ эхин организа... ...хидхэгдээ. Мүнөө хэдэн ...гшүүдтэй эхин организаци... ...спублика доторнай бии. ...эй эхин организацинуудай ...а гэшүүдэй олошорхын ха... ...андэ һуралсалай ба спор... ...дэлмэри һайжарна, һурал... ...материально-техническэ ба... ...ээ. ДОСААФ-эй Иволгын, ... аймагай организацинууд ... колхоз ба МТС-үүдэй дэр... ...рганизацинуудые бэхижүүл... ...анхаралаа табижа, хэдэн ...алшадые общественгоо гэ... ...эргэдэ абаһан байха юм. ... 1955 оной түрүүшын ха... ...аймагуудта ДОСААФ-эй ... тоо 50 гаран процент олон ... байна. Бабушкин городой, ... Баунтын аймагуудай орга... ...уд гэшүүдэйнгээ түлбэри ... түсэбөө амжалтатайгаар ...

..., республика доторхи ...эй организацинуудай хү... ...ехэхэн дутуу дунданууд ...нээ ДОСААФ-эй эхин, ай..., городуудай, мүн респуб... организацинуудай тоосоо... ...ын суглаанууд ба конфе... ...дые дутагдалнуудһаа усад... ...ествынгоо эхин, аймагай, ...й организацинуудые улам ...бэхижүүлхэ гэһэн туг доро үнгэргэхэ ёһотой.

Тоосоото-һунгалтын суглаануудые бэлэдхэхэ, тэдэниие үнгэргэхэ зуураа, ДОСААФ-эй зэргэдэ ажалшадые олоор оруулха, гэшүүдэй түлбэри суглуулха түсэбөө дүүргэхэ, эхин организацинуудай һуралсалай материально-техническэ базые бэхижүүлхэ гэһэн зорилгонуудта анхаралаа ехээр хандуулха ёһотой. Энэ тоосоото-һунгалтын суглаануудта үргэн олониитэ ажалшадые хабаадуулха шухала. Суглаанууд дээрэ хурса ба хэрэг ажалда туһатай шүүмжэлэл болон өөрытөө шүүмжэлгэ дэлгэрүүлхэ хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, дороһоо гараһан, юрын гэшүүдэй хурса шүүмжэлэл хадаа ДОСААФ-эй организацинуудай хүдэлмэриин дутуунуудые элирүүлхэ, оборонно общественэ бүхы ажал-ябуулгые үндэһөөрнь һайжаруулха арга олгохо байна.

ДОСААФ-эй организацинуудай тоосоото-һунгалтын кампаниин үедэ общественгоо гэшүүдэй тоо буридхэлые һайнаар хэхэ, гэшүүдэй тоо олон болгохо, колхоз, совхоз, МТС бүридэ, бүхы албан газарнуудта, һургуулинуудта эхин организацинуудые эмхидхэхэ хэрэгтэй.

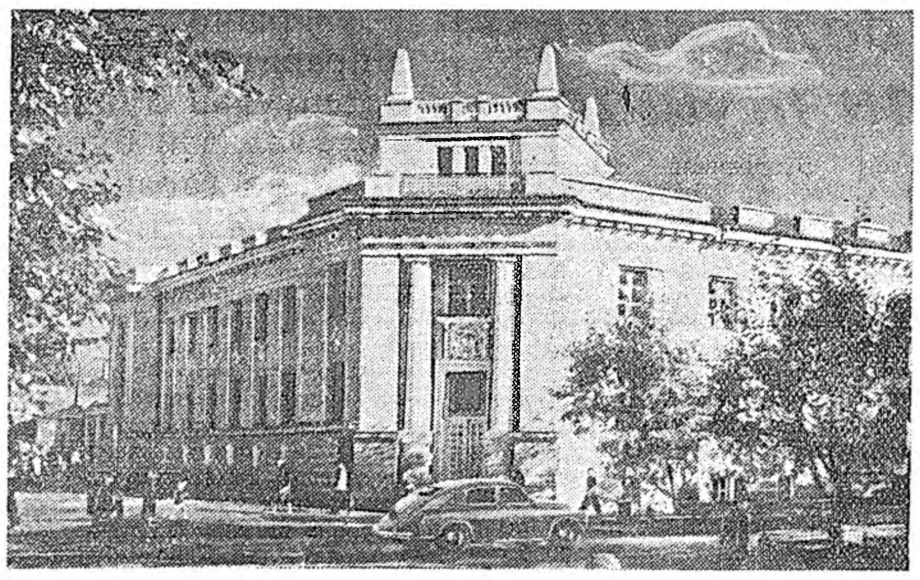
Общественгоо организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдөөр оборонно хэрэгые мэдэхэ, эдэбхитэй үүсхэлтэй хүнүүдые һунгаха ёһотой.

ДОСААФ-эй организацинуудай тоосоото-һунгалтын кампани нютагай партийна органуудай хүтэлбэри доро үнгэргэгдэхэ, энэ кампанида комсомольско, профсоюзна ба олониитын бусад организацинууд эдэбхитэйгээр хабаадалсаха, туһаламжа үзүүлхэ зэргэтэй.

Тоосоото-һунгалтын кампаниие үнгэргэхэ үедэ үргэн олониитэдэ кино ба диафильм харуулагдаха, оборонно общественэ патриотическа хэрэгүүдые харуулһан фотовыставкэ, витринэ эмхидхэгдэхэ ёһотой.

ДОСААФ-эй организацинуудта тоосоото-һунгалтын суглаануудые эмхитэйгээр үнгэргэжэ, сэрэгэй-спортивна хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха арга боломжо байгуулая.

Г. Намсараев,
ДОСААФ-эй Бурят-Монголой республиканска комитедэй түрүүлэгшын орлогшо.

Манай республикын столица—Улан-Удэ городто шэнэ барилганууд олоор баригдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: автоматическа телефонно станциин шэнэ байшан.

А. Мантаевай фото.

Һанаа амар һууха саг дүүрээ

Энэ жэлдэ Закаменай аймагта хура бороо һайнаар орожо, олонхи колхозууд малдаа бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлдэжэ абаа. Гэбэшье, хүршэ колхозуудайнгаа үбһэ хуряаха түсэбөө холо үлүүлэн дүүргэжэ байхада Хрущевой нэрэмжэтэ колхозойхид түсэбөө арай шамай гэжэ 80 процент болгоод, һанаагаа амаршаһан байха юм. Хээрын ногоогоор силос дараха хэды арга боломжотойшье һаа, энэ колхоз түсэбөө оройдоол 20 гаран процент дүүргээ.

Энэ баримта юу харуулнаб гэхэдэ, тус колхозойхид үбһэ тэжээл, илангаяа шэмэтэ тэжээл горьтойгоор бэлдэжэ абаагүй хадаа срэхэ жэлдэ малайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлжэ шадахагүйбди гэжэ үшөөл ойлгоогүй байна. Энэшье жэлдэ тус колхоз тон бага һү һаагаа. Үнеэн бүриһөө арайхан гэжэ 311 литр һүн һаагдажа, түсэб 78 процент дүүргэгдэһэн байха юм. Хэдэн мянган мал бэлшээжэ таргалуулха барагдашагүй ехэ бэлшээриин газартай аад, колхоз зун, намарай һарануудта малаа һайнаар бэлшээжэ, таргалуулжа шаданагүй. Энээнэй гэмээр колхоз гүрэндэ урдынхидаал адли дундаһаа доошо хүсэтэй эбэртэ бодо мал тушаана, худалдана.

Мүнөө саг орой боложо, малай үбэлжэлгэ дүтэлөө. Гэбэшье, тус колхозойхид үшөөл һанаа амар һуужа, малайнгаа олон байрануудые задагай зайдан зандань байлгаһаар. Шэнээр баригдажа байһан байрануудайшье барилга түргэдхэгдэнэгүй. Үнеэдэй байха нэгэ типовой байра баригдаһан аад, хушалтагүй, палаахагүй, кормушкануудгүй байлгагдажа байна. Тэрэ байрые механизацилха тухай хөөрэлдөөн оройдоошье болоногүй. Мүн хонидой байха нэгэ типовой байра баригдажа захалһан аад, дүүргэгдээгүй. Эдэ байрануудай барилга яахадаа удаарулагдааб гэхэдэ, хушалта, палаахада оруулагдаха модонууд саг соогоо хюрөөдэгдөөгүй байна. Энэ хүдэлмэридэнь Закаменай МТС туһалнагүй.

Эндэ һэльбэн заһабарилагдахаар болошоһон малай байранууд олон. Теэд колхозой хүтэлбэрилэгшэд тэжээл бэлэдхэлые, ургаса хуряалгые барагсаан үни хада дүүргэһэн гэхэ гү, али зогсоожорхиһон аад, малай байрануудые заһабарилха хүдэлмэриие эмхидхээгүй. Мүнөө үбэлжэлгын газаа орожо ерээд байхада оройдоол 10 хүнһөө бүридэһэн бригада эмхидхэгдэжэ, малай хуушан байранууд заһабарилагдажа захалаа.

Малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ үбһэ тэжээл буйлуулжа, амтаруулжа, малда эдюулхэ гээшэ ехэхэн удхашанартай байдаг. Теэд колхозой малажалай фермэнүүдтэ үбһэ тэжээл урданшье буйлуулагдадаггүй, амтаруулагдадаггүй байгаа. Мүнөөшье энэ арга хэрэглэхэ талаар хэгдэһэн юумэн үгы. Колхозой правлени тэжээл хэршэхэ, ууралтуулха, эһээхэ тухсэрэлтэнүүдые худалдажа абанагүй, хэнэгүй.

Колхозой эбэртэ бодо мал соо хүсэ шадал һулатай малнууд олон. Теэд тэдэнэр илгагдажа, һайн харууһа, эдеэлүүлгэдэ табигданагүй. Мүн тэрэшэлэн энэ жэлэй түлгэнүүд томо хонидһоо илгагданагүй. Ядахадаа эндэ мал эрэ эмээрээ илгагдаагүй зандаа.

Үбэлжэлгын үедэ малажалай фермэнүүдые дүршэлтэй малшадаар хангаха гээшэ тон ехэ удхашанартай. Гэбэшье, эндэ малажалай фермэнүүд болон гүүртэнүүдые дүршэл ехэтэй малшадаар хангаха тушаа хэншье һаналаа табинагүй. Хэтэрхэдээ эмхи гуримгүй дээрэһээ зарим гүүртэнүүдтэ зуу гаран эбэртэ бодо малые ганса хүнэй хаража байдаг ушар үзэгдэнэ.

Мүнөө саг орой боложо, һанаа амар һуужа байха арга һалаа. Энэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ бүхы хүсэеэ элсүүлхэ зэргэтэй.

Д. Шушенов.

Залуу бэшэгшэдэй ЗОХЁОЛНУУДҺАА

(Залуу уранзохёолшодой республиканска зүблөөе угтуулан)

Д. УЛЗЫТУЕВ

Һананаб шамаяа

Гансаарханааб...
  яагаа һайхан үдэшэб даа...
Галнууд носоно
  горхон дээрэхи ГЭС-эймни.
Одо мүшэд!
  хэды олон гээшэб даа,
Ониб-аниб
  эмнисгээлдэнэ дээрэһээмни...
Сэдьхэлээ онгилон,
  аяар гүнзэгы сооһоонь
Шиниингээ шарайе
  нюдэнэйнгөө урда бодхобоб.
Үнгэрһэн түүхээ
  бодон шэбшэһээр досоогоо
Өөрынгөө эшэмхэй,
  харюу байһые зэмэлбэб...
...Ямаршье үе һэм...
Нютагайнгаа хүбүүд
  басагадаар
Яаран һагад
  клуб тээшэ алхалнам...
Шиниингээ гарые
  ёохорой дунда адхахадаа
Шуһамни булгилаад,
  дуулажаш шадахаа
    болидог һэм...
«Алтанда» бодоходоо
  абяагүйхэн ябахаш,
Аалихан,
  аман соогоо
«Хүрэн хээры» гүнгинэхэш.
  Һэмээхэн, болгоожо
Хулгай нюдөөрөө
    шамайе
Һайхашаан,
    хомхойгоор
  Шэртэжэ байхые хүсэхэш...
Харасамнай уулзаад лэ
  хоёр харсага мэтээр
Халба һүрэн,
  хажуу тээшээ халишаха,
Хүнэй юумые
  хулуугаад баригдаһан мэтээр
Хоолойдошни
  хадхуурта заряа шаагдашаха...
Баранһаа үлүү
  сэбэршье бэшэ һэнши.
Бараг,
  «дунда зэргын»
Басаган бэлэйлши.
Гансал...
    нэгэл юумээрээ—
Үдэтэ годлидол нюдөөрөө
Галдал хайрадаг—
  иимэ зэбсэгтэй бэлэйлши...
Теэд...
Эгээн үнэтэй
  эдир наһанайм түлэг соо
Инаг дуранай
  эдэгэшэгүй шарха үлэшоо...
Баһал гансаб...
Ямар һайхан үдэшэб теэд...
Галнууд носоно
  горхон дээрэхи ГЭС-эймни.
Одо мүшэд...
  сэдьхэлыем таажа мэдээд,
Ониб-аниб
  эмнигээдэнэ дээрэһээмни...

В. ЖАЛСАНОВ

ИНАГТАА

Хотонойм хойно
    налуу хадын хаяада
Хэдэхэн хуһад
    хабартаа һалбаран ургадаг лэ.
Хурын һүүлээр
    хурса наранай туяада
Хүхэрэн харагдаад,
    хамаг зүрхыем татадаг лэ.
Хабарай дуулим
    үдэшэ эндэ гоёхон даа...
Хүхын донгодоон
    тала дайдаар зэдэлнэл.
Хоншуухан үнэрөөр
    анхилаад эндэ һайхан даа...
Холшор залуухан
    инаг басаган гэшхэлнэл.
Эрьен харыш даа.
    дура зүрхыем буляаһан
Энэрхы сэдьхэлтэй
    илдам зүлгы басаган!
Һарата һүни
    гунигдан гансаараа гэшхэлнэб,
Һайхан сэлмэг
    шарайеш зүүдэндээ харанаб.
Үүрэй солбондол
    согтой хурсахан нюдэдшни
Үргэлжэл урдам
    даллан байһандал үзэгдэнэл.
Үгыш намдаа
    үнэн дураяа инагни,
Үндэр жаргалаа
    хэтэ мүнхэдөө эдлэел!

КРИТИКЭ БА БИБЛИОГРАФИ

„Байгалай толон“ гэжэ журналай хоёрдохи номер тушаа

...-Монголой уранһайханай ...ра түрүүшынгээ алхамуу... ...ад жэлэй урда тээ хээ һэн. ...амуудынь Октябрьска рево... ...а хойшо хүгжэжэ ороһон ...эдтаяа нягта холбоотой ли... ...н түрүүшын алхамууд бай... ...шадаа манай бурят-монгол ...ра советскэ үесын болото ...а гээгдэнгүй ябажа, бэеэ ...роһон ба дэлхэйн эгээ тү... ...ациональна советскэ лите... ...таһаршагүй хубинь болоо. ...-монголоймнай уранһайха... ...ратурын ургалта, хүгжэл... ...ы советскэ литературын ...йгаа агуухэ зорилгонуу... ...нгөө нангин хэрэг болгон байна.

...унистическэ общество бай... ...байгаа ажалшадай ажабай... ...тическэ образуудаар ха... ...ээшэ уран үгын искусствын ..., тон бэрхэтэй, гол шухала ... мүн. Манай бурят-мон... ...ратура хадаа ажабайдалай ... шухала удхатай үзэгдэл, ...нуудые харуулха гэһэн ис... ...хуули ёһоной гол эрилтые ёһотой байна.

...мсараевай шүлэгүүд, рас... ...повестьнууд, пьесэнүүд бо... ...нууды, Ж. Тумуновай, Ч. ...мбаевай романуудые, Б. ...ай, Ш. Нимбуевай, Д. Ма..., Д. Хилтухинай, Ц. Номтое... ...эгүүдые һэхэжэ үзэхэдэ, ...евай, Н. Балданогой, Д. Ба... ...ян пьесэнүүдые шэнжэлгэ... залуушуулайшье зохёолнуу... ...ахада—хуу арадайнгаа түү... ...рэһэншье, мүнөөнэйшье ажабайдалайнь гол шухала темэнүүдээр бэшээтэй.

Манай уранзохёолшод социалистическэ реализмын методые болон уранһайханаар бэшэлгын мэргэжэлые мүн лэ амжалтатай шудалаа гэхээр байна. Гэхэтэй хамта, манай байдалай зарим таланууд уранзохёол соо харуулагданагүй, уранзохёолшодой мэргэжэлынь хангалтагүйгөөр дээшэлнэ, тэдэнэр дүй дүршэлөө андалдан абалсанагүй, мүн жанрнуудые хүгжөөлгын, литературна хэлэнэй, мэргэжэлэй олон асуудалнуудые шиидхэхэ ябадалда зоригүйгөөр ханданабди.

«Байгалай толон» гэжэ журнал манай литературын саашадаа ульгамаар ургалтада туһалха ёһотой. Мүнөө тус журналай хоёрдохи номерынь гаргагданхай. Түрэл литературынгаа урда байгаа асари ехэ зорилгонуудай эрилтые хэр хангана гэһэн асуудалтайгаар журналайнгаа номер бүхэниие хараха зэргэтэйбди.

Журналай хоёрдохи номерто иимэ зохёолнууд толилогдоо: Жамсо Тумуновай «Алтан бороо» гэжэ романай бүлэгүүд, Х. Намсараевай «Агуухэ хани барисаан тухай домог», залуу поэдүүдэй шүлэгүүд, сатирическэ шүлэгүүд, Олег Смирновой «Талада гараһан түймэр» гэжэ рассказ, мүн очеркнууд, бурят-монгол онтохонууд, шэнэ номууд тухай рецензинүүд ба культурна ажабайдалай хронико.

Дээрэ дурсагдаһан зохёолнуудһаа Х. Намсараевай шүлэг онсо хэлбэреэрээ илгарна. Поэт хадааород бурят арадуудай агуухэ хани барисаан тухай гүн ехэ бодол ба сэдьхэлэй һайханиие харуулһан байна. Шүлэгынь бүхыдөө эпическэ маягаар бэшэгдэнхэй, тиимэһээ ехэ темынгээ гүндэнь таарама байна; энэ шүлэгэй удхань ехэшье, гүнзэгышье юм. Оршуулагша Шервинский зарим дутуу дундатайгаар оршуулаашье һаа, Х. Намсараевай тус шүлэгэй анхан түхэлые үлөөжэ шадаа.

Зүгөөр «эхилэн бэшэгшэдэй шүлэгүүд» гэжэ таһаг соо тон ондоо байдал харагдана: эндэ толилогдоһон залуушуулай дүрбэн шүлэг харахада, поэтическэшье хараса, шэнэшье обёорон абалга, бүрилдэжэ эхилһэн өөрын бэшэдэг арга маягшье тэдээндэ бии байна, зүгөөр темэеэ гүнзэгыгөөр удхалан уудалжа харуулһан ябадал нэгэшье шүлэгтэнь үзэгдэнэгүй. Залуу поэдүүд темынгээ гансал газаа талыень харуулһан олзо баримтаар шүлэгөө дүүргэнэ. Жэшээлхэдэ, Ц. Дондуковагай «Москвада» гэжэ шүлэгтэ түрүүшынхеэ Москва ерэһэн бурят эмэгтэй Хитадһаа ерээ гээшэ хат гүүлхэдээ:

> Тиимэ бэшэл нүхэдни, —
> Тэдээндэ дүтэлэн иигээ хүм, —
> Сэдьхэлээрээ ородби тээ һаамни
> «Сээртэй» гэжэ хэлэхэ гүт? —

гэжэ харюусана.

Эндэ хэрэглэгдэһэн олзо баримта нээрээшье болхотой юм. Зүгөөр тус шүлэг соо хашартай болошоһон, мүн бэе бэеынгээ удхые даража зүршэлдэшэһэн эпитедүүд бии байна. Тиимэһээ эдэ бүгэдэ дутуу дунданудынь тус шүлэгтэхи болхотой, ураар бэшэгдэһэн мүрнүүдыень халхалжа, юрэнхы дээрээ темынгээ гансал дээгүүрхииень халмаһан янза үзүүлнэ.

Сатирическэ ба юмористическэ шүлэгүүдэй бэшэгдэдэг болоһондо хүхихэ хэрэгтэй. Зүгөөр эдэ зохёолнууд хүнэй сээжэлдэхэ дура татаһай, тобшохоноор, хурсаар бэшэгдэһэй, хуушан сагай үлэгдэлтэй, дутуу дунданудтай тэмсэхэ багажа зэбсэгнай болоһой гэжэ хүсэнэбди. Үшөө саашанхи манай хүсэл—ганса шүлэг бэшэ, харин сатирическэ рассказууд, нэгэ акттай зүжэгүүд бэшэгдэдэг.

Тус номерто прозо бага бэшэ һуури эзэлнэ. Эндэ толилогдоһон Ж. Тумуновай «Алтан бороо» гэжэ романай хоёрдохи хубиие харахада, романай геройнуудай ажа-ябадалда ехэхэн хубилалтанууд болоһон байна. Тобшолол хэлэхэдэ, бодото байдалай бүхы бэрхэшээлнүүдые дабажа, бүрилдэн бии болоһон абари зантайгаар һайшаалта образуудые байгуулха ябадалдаа Ж. Тумуновай түйлаһан амжалтань гэжэ тус роман харагдамаар байна. Автор орёо эпизодуудые тон шадамараар бэшэнэ, романай диалогуудыншье тон даамай удхатай, найруулгашье ехэ бодолготойгоор бэшэгдэһэн байна. Тиигэбэшье, журналай редакци романай уншагай газарнуудыень хаһаагүй, стилистическэ дутуу дундануудыень заһаагүй байна.

Олег Смирновой «Талада гараһан түймэр» гэжэ рассказ ута гэгшын оролтоор эхилнэ. Энэнь рассказай хахадыень эзэлшоо. Гэхэтэй хамта, тэрэнь ородоор муу мохоогоор хөөрэдэг бурядай хөөрөөндэ тааруулжа, шоглон һажаалгаһан маягтай болгогдожо, тээ нэгэ хэды болоод лэ «ошибко», «однако», «худо» гэхэ мэтэ үгэнүүд хабшуулагданхай байна. Тиигээдшье «Талада гараһан түймэр» гээшэнь харуулагдаагүй. Хонишон үбгэн хүбүүн һамган хоёртоёо хонидоо тууxыса туугаад лэ хоёр голой саада тээ абаашажа, түймэрһөө тэдээнээ абарна. Энэ һамбаандань хонишоной гэр байрань шаташана. Колхозһоо шэнэ һээы гэрые хонишондоо үгэлгөөр, колхозниикуудай гэрыень хогшолтой болголгоор рассказнай түргэхэн дүүрэшэнэ. Уншагшын ухаанда түймэршье гээщэмнай барагтай аюул ха юм гэһэн бодол түрөөдхинэ.

Г. Кунгуровай «Алтан талата орондо» гэжэ очерк — тэрэнэй Монголдо ябахадаа бэшэһэн замайнь тэмдэглэлнүүд юм. Тус зохёол хүнгэнөөршье, һонирхолтойгоршье уншагдана. Авторай хёрхоор хэһэн ажаглалтанууд, нютаг гол, байра байдал, ажахы тухай үнэн зүбөөр найруулан бэшэлгэ — эдэ хадаа тус очеркын һайн талые харуулна.

«Саг үеын шэнжэ тэмдэгүүд» гэжэ Михаил Ярцевай очерк хүхэ борохон, һонигүй мохоо хэлээр бэшэгдэнхэй. Зүгөөр очерк соо оруулагдаһан ажабайдалай баримтануудынь ехэ һайн. Гадна, автор хадаа хүн тухай, хүнэй зан абари гаргаха тухай өөрынгөө һанаае огто табяагүй, харин очерк соо оруулагдаһан баримтануудаар лэ тэрээнэй һанаан һатаарна. Иимэһээ «Саг үеын шэнжэ тэмдэгүүд» гээшые уранһайханай очерк гэхэнь тон бэрхэтэй. Тиигээд публицистическэ статьяшье гэхэдэ, тиимэ статьянууд ехэнхидээ, сэдьхэлээ хүдэлгэжэ бэшэгдэһэн байхаһаа гадна, хэлэнинь хурса тодо байдаг ха юм.

Биб гэшэһэн хонишон хүгшэнииє И. Тугутовай «Хонишон» гэһэн очерк харуулна.Тэрэ хүгшэн эрдэмтын хөөрөөе шагнаһаар ургэһэндөө дииллэшоо юм ха. Юундэ нитэрээ нойрынь хүрөө юм хаб гэхэдэ, эрдэмтын хөөрөөн ехэ ута байшоо. Ёһотой хонишон һаа, тэрэ эхэнэр эрдэмтэй хүнэй хөөрөөе ута удаан гэжэ нойрмоглохо, дуурахагүй, харин зүб хэлэнэ гээшэ алтай гээд һонирхохо, нойрһоо һэргэхэ байгаа бшуу. Гэнтэ хонишон хэзэтэймни хонишон болоһон намтараа ехэ һайрхуугаар хөөрэжэ оромсоороо, би үбгэнөө хониной бригадада татажа асарааб, бусад хонишодые дүй дүршэлдөө һургаа хүм гэжэ байжа бэеэ дээгүүр абхуулан шашашана.

Һайрхуу, биб гэһэн болотой энэ хөөрөөнинь очерк соохи баримтатаяа огто тааранагүй, тиимэ ушарһаа хонишон хэзэтэйн хөөрөөнинь «дээгүүр һүбөөтэйн» хөөрөөн гэжэ балшыса гарашана. Тиимэһээ «хонишон хүгшэнэй хэлэгшэдэ юуншье нэмэхын аргагүй шэнгил даа» гэһэн тус очеркын һүүлшын мүрынь ехэл билдагууша удхатай болошоо.

«Талада гараһан түймэр» гэжэ рассказ, «Хонишон» гэжэ очерк хараад байхадаа, журналай редакцинь рассказ, очеркын жанрнууд тушаа анхаралаа дутуугаар табина, авторнуудтань шанга эрилтэ хэнэгүй, миил туһөөлүүлээд лэ үгэһэн юумыень толилно алтай гэжэ хэлэмээр.

Бэлигтэй, мэргэжэлтэй уранзохёолшодтой болохоёо хүсөө хадаа, авторнуудта шанга эрилтэ табиха, зохёолнуудаа хэдэн дахин заһаха, мүлихыень баадхаха хэрэгтэй. Харин авторнуудай түүхэй бууратнал-һан юумэнүүдые гаргадаг ушар хадаа авторнуудай ажалдаа хайша хэрэгээр, шархааргяар хандаха ябадал үүсхэнэ, мүн дутуугаар, һари мүри хэһэн, үзэмжэгүй зохёолнуудаа толилхо һэдэлгыень урмашуулдаг байна. Түрэл хизаараа дууһан мэдэхэ, шудалха гэһэн эрмэлзэлгэдэ В. Скалоной «Дашне бухтада» гэжэ очерк зорюулагданхай. Түрэл советскэ хизаар оронгоо үзэхэ, хараха гэжэ советскэ хүн бүхэн эрмэлзэдэг. Тиимэһээ хизаар ороноо шэнжэлһэн уранһайханай очеркнуудые бэшэхэ ябадалые дэмжэхэ, Саяан тухай, хүбшэ тайга тухай ба этнографическа, түүхын очеркнуудые толилхо хэрэгтэй. Зурагуудаар, фотозурагуудаар шэмэтэй хизаар ороноо шэнжэлһэн очеркнууд уншагшадай тоое нилээд лэ олоноруулха һэн ха.

(Түгэсхэлынь I ... нюурта)

СССР-эй Верховно Соведэй делегациин Югославида ошоод байһан тушаа

КРАГУЕВАЦ, октябриин 7. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй түрүүлэгшэ А. П. Волков толгойлогшотой СССР-эй Верховно Соведэй делегаци октябриин 5-най үдэшэ Тополу гэжэ сербскэ городто ерээ. Турецкэ дарлалтада эсэргүүсэн 1804 ондо сербскэ арадай хэһэн восстаниин центр байһан туладаа энэ город мэдээжэ болонхой юм. Сербиин арадай скупщинын түрүүлэгшэ П. Стамбович, Сербиин гүйсэдхэхэ вечын түрүүлэгшын орлогшо В. Лекович, республиканска скупщинын депутадууд, Сербиин гүйсэдхэхэ вечын гэшүүд делегациие эндэ угтаа. Дайнай хойто тээхи үедэ Сербиин ажахын ямараар һэргээгдэжэ ба хүгжөөгдэжэ байһан тухай П. Стамбович депутадуудта хөөрэжэ үгөө. Москвада һаяхан болоһон экономическа хэлсээн тухай коммюнике соо дурсагдаһан азотно-туково завод эндэ Сербидэ баригдаха юм гэжэ айлшадтай хөөрэлдэхэ үедөө Стамбович хэлээ.

Советскэ парламентска делегациин хүндэлэлдэ зорюулан Сербиин арадай скупщинын түрүүлэгшэ П. Стамбович ужин үгөө. Югославска талаһаа Сербиин арадай скупщинын республиканска вечын түрүүлэгшэ Н. Грулович, Сербиин гүйсэдхэхэ вечын түрүүлэгшын орлогшо В. Лекович, Сербиин гүйсэдхэхэ вечын гэшүүд болон скупщинын депутадууд ужин дээрэ байлсаа.

Сербиин арадай скупщинын түрүүлэгшэ П. Стамбович, советскэ парламентска делегациие хүтэлбэрилэгшэ А. П. Волков ужинай үедэ үгэ хэлээ.

П. Стамбович иигэжэ хэлээ: хүндэтэ ханинар! Манай орондо ерээд байһан СССР-эй Верховно Соведэй түлөөлэгшэд, таанадые, тон баяртайгаар амаршалнаб. Манайда, Югославида, таанадай ерэлгэ оронуудаймнай хоорондо тогтоогдоһон хани һайн харилсаае гэршэлэн харуулна. Үнэн зүрхэнһөө хөөрэлдэхэдэ оршуулгаша хэрэггүй. Бидэнэй хоорондохи хани харилсаа хүгжөөхын тулада ехэ юумэ хэхэ хэрэгтэй байбашье, гол юумэнь хэгдэһэн байна гэжэ би нэмээхые хүсэнэб. Бидэнэр бэе бэедээ этигэлсэдэг болоод байнабди. Социализм байгуулха замаар лэ эдэ харилсаанууднай саашадаа хүгжэжэ шадаха байна. Энээндэ этигэхэгүй хүн манайда байхагүй. Социализмын илалта тухай эндэ хэлэгдэжэ байһан туладань энэ хэрэгэй илахын тулада бидэнэр бүхы юумэ хэхэбди. Социализм байгуулха замда элдэб организацинууд бии байна, зүгөөр энэ хадаа намда тон шухала дээрэ тоологдохогүй байна. Гол шухала юумэ юуб гэхэдэ, бидэнэр бэе бэедээ этигэлсэдэг байха ёһотойбди. Хрущев болон Булганинай Югославида ерээд бусаһаар 4 һара үнгэрөө. Энэ хадаа тон гайхамшагта үе байһан юм. Мүнөө горьтойхон үрэ дүн туйлагдаһыень бидэнэр тэмдэглэжэ шадаха байнабди. Манай арадуудые холбодог юумэ бии. Тэрэнэй эгээн шухалань юуб гэхэдэ, бидэниие нэгэдүүлдэг социализмын түлөө тэмсэл мүн болоно гэжэ арадай скупщинын түрүүлэгшэ М. Пьядэ гэгшын уулзалга хэхэ үедэ делегациин гэшүүн Корнейчук хэлэһэн байна.

Советскэ делегациие толгойлогшо А. П. Волков үгэ хэлэхэдээ, советскэ арадай зүгһөө Сербиин правительствода болон арадта амаршалга хүргөө. Югославида манай делегациин ерээд байһан түрүүшымнай үдэрһөө эхилэн югославска нүхэдүүд ябаһан лэ газар бүхэндэмнай бидэндэ тон хани һайнаар хандана. Хани харилсаа хүгжөөлгэдэмнай ямаршье һаад түбэгэй мүнөө тохёолдохогүй байһан дээрэһээ иигэжэ би хэлэнэб гээд А. П. Волков тэмдэглээ.

Ужин хани халуун оршон байдалда үнгэрөө.

Ужинай һүүлээр концерт харуулагдаа. Советскэ харагшадта мэдээжэ болоһон югославска оперно дуушан Мирослав Чангалович концертдэ хабаадажа, СССР-эй Верховно Соведэй делегациин гэшүүдээр халуунаар угтагдаа.

Германска Демократическа Республикын зургаан жэл гүйсэһэнэй ой

Берлиндэ баярай заседани болобо

БЕРЛИН. октябриин 6. (ТАСС). Германска Демократическа Республикын байгуулагдаһаар зургаан жэлэй ойдо зорюулагдан баярай заседани мүнөөдэр Берлиндэ болоо.

СЕПГ-эй ЦК-гэй гэшүүд, Арадай палатын болон ГДР-эй Газар нютагуудай палатануудай депутадууд, Демократическа Германиин Национальна фронтын ажал-ябуулагшад, демократическа партинуудай болон ниитын организацинуудай түлөөлэгшэд, үйлэдбэриин түрүүшүүл, Национальна шангай лауреадууд, наукын, культурын болон искусствын ажал-ябуулагшад, берлинскэ ажалшадай түлөөлэгшэд, дипломатическа корпусой гэшүүд Немецкэ гүрэнэй оперын зал соо суглараа.

Залынь һайндэрэйхеэр гоёон шэмэглэгдэнхэй.

Германска Демократическа Республикын элитэ ехэ ажал-ябуулагшадые, тэрэшэлэн хариин оронуудай делегацинуудые болон Баруун Германиһаа ерэһэн айлшадые сугларагшад халуунаар амаршалаа. ГДР-эй премьер-министр О. Гротеволь, СЕПГ-эй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь ба премьер-министрын орлогшо В. Ульбрихт, ГДР-эй Арадай палатын түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Г. Матерн, ГДР-эй премьер-министрын орлогшонор В. Штоф, Л. Больц, О. Нушке, П. Шольц, Г. Лох, министрнүүд, СЕПГ-эй ЦК-гэй Политбюрогой гэшүүд К. Ширдеван, Ф. Эльснер, КПГ-эй Центральна правлениин нэгэдэхи секретарь М. Рейман, Демократическа Германиин Национальна фронтын Национальна Соведэй түрүүлэгшэ профессор Э. Корренс, урдань германска рейхсканцлер байһан д-р И. Вирт, ОСНП-гэй түрүүлэгшэ Г. Варнке, тэрэшэлэн хариин оронуудай делегацинуудай хүтэлбэрилэгшэд болон гэшүүд президиумдэ ерэжэ һуунад.

КПСС-эй Центральна Комитедэй Президиумэй гэшүүн ба секретарь М. А. Суслов түрүүтэй Советскэ Союзай Правительственна делегациин хүндэлэлдэ зорюулагдан зал соо нэрьемэ альга ташалга болоно.

Хитадай Арадай Республикые түлөөлэгшэ КНР-һээ ГДР-тэ байдаг онсо ба бүрин эрхэтэ посол Цзэн Юн-цюаниие, арадай демократиин оронуудай правительственна делегацинуудые, Франциин, Австриин, Финляндиин, Швециин, Даниин болон европейскэ бусад хэдэн оронуудай ахадуу коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдые сугларагшад халуунаар амаршалаа.

Германска Демократическа Республикын президент Вильгельм Пик баярай заседани дээрэ байлсаа.

СЕПГ-эй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь, ГДР-эй премьер-министрын орлогшо В. Ульбрихт баярай заседаниие нээгээ.

Нэрьемэ альга ташалгаар угтагдан тэрэ хадаа президент Вильгельм Пигтэ, премьер-министр О. Гротевольдо, Германска Демократическа Республикын байгуулагдаһаар зургаан жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ хариин оронуудһаа ерэһэн делегацинуудые толгойлогшонорто болон гэшүүдтэ, Баруун Германиһаа ерэһэн айлшадта амаршалгын үгөөр хандаа.

Удаань, Германска Демократическа Республикын премьер-министр О. Гротевольдо В. Ульбрихт үгэ үгөө.

Гротеволиин һүүлээр амаршалгын үгэ хэлэхын тулада Советскэ правительственна делегациие толгойлогшо М. А. Сусловта түрүүлэгшэ үгэ үгөө.

Тэрэнэй һүүлээр Германска Демократическа Республикын зургаан жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ хариин оронуудһаа ерэһэн бусад делегацинуудай толгойлогшонор амаршалгын үгэнүүдые хэлээ.

Баярай заседаниин түгэсхэлдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ болон КПСС-эй Центральна Комитедтэ амаршалгын бэшэг ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталан абтаа.

Заседаниин һүүлээр һайндэртэ зорюулагдаһан ехэ концерт болоо.

Французска правительствын гэшүүдэй дунда буляалдаан бүри ехээр гарана

Дүрбэн министр тушаалһаа бууба

ПАРИЖ, октябриин 6. (ТАСС). Хэблэлэй мэдээсэлэй ёһоор, Министрнүүдэй Соведэй заседани мүнөө үглөөгүүр болохо ёһотой байһан юм. Гэбэшье, правительствын гэшүүдэй дунда буляалдаанай бүри ехэдэһэн дээрэһээ энэ заседани хойшолуулагдаа. Министрнүүдэй Соведэй канцеляри мэдээсэл толилоо. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ. Канцлер Аденауэртэй Люксембургда хэлсээ хээд, бусажа ерэн сасуугаа; «социальна республиканецуудай» (урдын деголлевецүүд. — **ред.**) группада хамаададаг зарим министрнүүдэй хараа бодолые мэдэхэдээ правительствые толгойлогшо Эдгар Фор тэдэниие дары дуудажа асараад, тушаалһаа бууха тухай мэдүүлгэ барихыень дурадхаһан байна.

Хойто Африка тушаа, тусхайлбал, Марокко тушаа Эдгар Форой ябуулдаг политикые «социальна республиканецуудай» баруунай үзэл баримталдаг группаһаа правительствода ородог түлөөлэгшэд буруушаадаг байна. Портфельгүй министр Гастон Палевский, национальна оборонын министр генерал Кениг, урдын фронтовигуудай хэрэгүүдые эрхилдэг министр Раймон Трибуле, далайн саадахи территоринуудай хэрэгүүдые эрхилдэг статс-секретарь Морис Бейру тушаалһаа бууһан байна.

«Социальна республиканецуудай группын» гансахан лэ түлөөлэгшэ— Ниитын хүдэлмэриин, транспортын ба туризмын министр генерал Корнильон-Молинье Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэтэй һаналаа нэгэдэжэ байһанаа мэдүүлээд, правительствода үлэһэн байна.

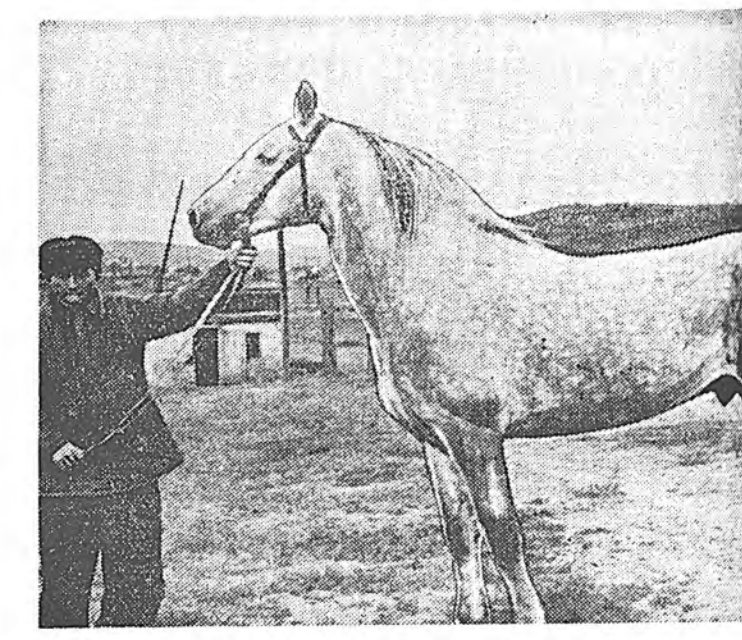
Политическэ шэнжэлэгшэдэй мэдээсэлнүүдһээ хаража үзэхэдэ, правительственна олонхидой бусад группануудай дунда ехэ буляалдаан ба правительствын политикада дурагүйдэлгэ гарадаг байха юм. Тэдэнэй олонхинь правительствын бүхы дээрээ тушаалһаа буухые эридэг байна.

Хойто Африкадахи байдалай хурсадаһанһаа гадна, мүн элдэб бэрхэшээлнүүдэй болон гадаадын политическэ хэрэгүүдээр урагшагүй ябадалай гарадаг дээрэһээ правительствые дэмжэдэг партинуудай дунда буляалдаан гарана гэжэ журналистнууд бэшэнэ.

ПАРИЖ, октябриин 6. (ТАСС). Мүнөөдэр, урда тээнь тогтоогдоһон сагай үнтэршэһэн хойно Министрнүүдэй Соведэй заседани болоо. Тушаалһаа бууһан министрнүүд заседани дээрэ байлсаагүй.

Марокко тушаа правительствын политикые Национальна суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэлгын үедэ, хэрбээ шухала болоо һаань, этигэл найдабари тухай асуудал табихые правительствые толгойлогшо Эдгар Форые Министрнүүдэй Совет түлөөлөө гэжэ Франс Пресс агентство мэдээсэнэ.

ҮҮЛТЭРТЭ МОРИДОЙ УРИЛДААН

Амаралтын үдэр республиканска ипподром дээрэ үүлтэртэ моридой урилдаан үнгэргэгдөө.

Энэ сезондо урилдааша моридой олонхинь урданайхида орходоо һайн хатараа. 1600 метрын урилдаанда «Зонт» гэжэ азарга республиканска рекорд тогтоогоо. Тэрэ 1600 метрые 2 минута 20,8 секунда соо гаталһан байна. Гэбэшье, тэрэнэй тогтооһон рекорд тэрэ... хуу ахигдаба.

Республиканска гүрэнэй... ниин «Лучок» гэжэ азарга... шонь А. Ф.Ездин) 1600... лые 2 минута 15,2 секунда... жа, республиканска шэ... тогтоогоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Лу... азарга.

С. Бельски...

Культурын эмхи зургаануудые үбэлдэ һайнаар бэлэдхэхэ

Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудые үбэлдэ һайнаар бэлэдхэбэл амжалтатайгаар хүдэлмэрилхэ байна. Энэ хэрэгтэ партийна, советскэ органуудай ёһотойгоор анхаралаа хандуулһан газарта культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд (клубууд, уншалгын байшангууд, библиотекэнүүд) үбэлдэ муу бэшээр бэлэдхэгдэнхэй байна.

Жэшээлхэдэ, Тарбагатайн аймагай культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд үбэлдэ бэлэдхэжэ байна. Аймагай Культурын байшанда (директор нүхэр Ефимов) нилээд ехэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэгдэнхэй. Эндэ түлеэн бэлдээтэй, хэрэгтэй заһабаринь хэгдэнхэй. Мүн Десятниковска хүдөөгэй клуб үбэлдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэриие эртээнһэ эхилжэ, саг соонь дүүргэбэ. Колхозой правлени ба сельсовет тус клубта ехэхэн туһаламжа үзүүлээ. Тэрэшэлэн Куйтунска сельсоведэй «Искра» колхоздо 250 хүнэй һууритай шэнэ клуб баригдаа.

Гэбэшье, манай республикын олохон аймагуудта культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанүүд үбэлдэ муугаар бэлэдхэгдэжэ байна. Зарим аймагуудай партийна, советскэ органууд энэ шухала хэрэгтэ анхаралаа багаар хандуулна.

Бичурын аймагта пёдондоной алдуунууд дахин дабтагдажа байна. Тус аймагта хүдөөгэй культурын олонхи эхми зургаанууд муу бэлэдхэлтэй ба түлишөөр дутуу байһан дээрэһээ культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие үнгэрөөшэ үбэл муугаар ябуулһан байгаа. Мүнөөшье Заганска, Партизанска ба бусад клубууд түлеэгүй байһаар. Аймагай Культурын байшан үбэлд... лэй хүдэлмэрине һаял эх...

Иволгын аймагай культ... зургаанууд үбэлдэ бэлэд... дэлмэриие саг соонь хэ... байгаа. Тэсд эндэ энэ шух... мэриндэ хайша хэрэгээр ха... магай Культурын байшан... дэ нэгэшье кубометр тү... һаар. Энэ культурын бай... комхоз 250 кубометр түл... үгэхэ уялгатай аад, мүн... асараагүй.

Зэдын аймагай Сове... ком культурно-гэгээрэлэй... гаануудые үбэлдэ бэлэд... шиидхэбэри гаргаһан... энэнь бодото дээрээ дүүр... Аймагай культурын байш... ректорынь нүхэр Сандан... шэпэйнь 5-нь заһаатай... лэдхэгдэһэн аад, ой соо... даагүй. Дэрэстэйн хүдө... үбэлдэ бэлэдхэхэһээ бай... доо гэр байратүй юм. Се... колхозой правлени үбэ... клубай тэр барихаар хар... мүнөөшье болотор юум... Тиихэдэ Цагаан-Усана... һаяшаг клуб пээгдэһэн ю... нист нүхэр Попков клуб... тор болгогдоо һэн. Тэд... үбэлдэ мүнөөшье болото... дээгүй байһаар.

Үдэр ерэхэ бүри үбэлэй... тожо байна. Культурно... эмхи зургаануудай үбэлд... лэй хүдэлмэриие ойрын... дүүргэхэ, тэдэниие түли... сэд хангаха ябадал шуха... ла болоо.

И. Байк...

„Байгалай толон“ гэжэ журналай хоёрдохи номер тушаа

(Түгэсхэл)

«Байгалай толоной» хоёрдохи номерто һайнууд бурят онтохонууд толилогдоо. Эдээн тухай хөөрэд гэхэдэ болохо байгаа, зүгөөр бурят арадай бусадшье зүйлэй аман зохёолнуудые толилолсохо хэрэгтэй гэжэ һананабди.

Шэнжэлэлэйнгээ түгэсхэл болгон журналай критикэ, библиографиин таһаг тухай хэдэн үгэ хэлээбди.

Журналай «Критикэ ба библиографи» гэжэ таһаг соо проблемнэ статьянууд огто үзэгдэнэгүй, тус таһаг зарим нэгэн номдо хэгдэһэн рецензинүүдээр лэ дүүрэшэнэ. Тиигээдшье рецензи хэгшэд номойнгоо шэнжэлэлые уранзохёолой хүгжэлтэ тухай асуудалнуудтай холбонгүй, уранзохёолшын бүхы зохёолоор, литературна хэлээр томо томо теоретическэ асуудалнуудые табинашьегүй, шиидхэнэшьегүй.

«Дуратай номоо дахин уншахада» гэһэн А. Соктоевой статья һайнаар бэшэгдэһэн байна. Гэхэтэй хамта, автор статья соогоо романай характеристикые бурят-монгол литературын хүгжэлтэтэй холбохо һэдэлтэ хэбэшье, тон лэ юрэнхыгөөр харуулһан байна.

А. Соктоев романда шэнжэлэл зүбөөр хээ, зүб ажаглалтануудые бэшээ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Энээн дээрэһээ хэлэхэдэ, А. Соктоев бурят-монгол литературын томо томо проблемнэ, теоретическэ асуудалнууд тушаа бэшэхэл хүн байна.

Номууд тухай рецензинүүд тон хэрэгтэй жанр мүн. Тиимэһээ эдэ рецензинүүд хүнэй һургаал абамаар бэшэгдэхэ зэргэтэй. Тиигээдшье журналнай уранзохёолшодой зохёолнууд тухай, тэдээнэй мэргэжэл тухай статьянуудые толилжо орохоор болоо. Бурят-монгол поэзи, драматурги, прозо тухай асуудалнууд табигданагүй, мүн литературна хэлэнэй хүгжэлтэ тухай статьянууд тон лэ хэрэгтэй байгаа.

«Культурно-ажабайдалай хронико» гэжэ таһагай журналда хэрэгтэй байһаниинь арсашагүй. Зүгөөр эндэ һайн фото иллюстрациһаа гадна, тайлбарилга, найруулгыень һонирхолтойгоор, уран хурсаар бэшэхэ тон шухала гэжэ тэмдэглэе.

Юрэнхыдөө журналай хоёрдохи номер олон янзын жанрай зохёолнуудтай байһаараа хүнэй сэдьхэл баясуулна. Гэбэшье, рассказ, очеркнуудайнь, рецензинүүдэйнь сэдьхэл хүдэлгэмөөр зоригтой, согтойгоор бэшэгдээгүйһөөнь боложо, энэ һайн баясхаламнай барыгаадхина. Тиигээдшье журналай олонхи зохёолнууд мүнөөнэй хурса асуудалнуудые тойрон гараһан байна гэжэ тоолонобди.

«Байгалай толон» хоёр хэлэн дээрэ гарана. Журналай редакци ородһоо бурядшье хэлэндэ, буряадһаа ородшье хэлэндэ оршуулха гэжэ ехэл хүдэлмэри хэдэг байна. Тиимэһээ журналда олон оршуулагшадай хабаадалсахань зайлашагүй. А. Кунгуров М. Степанов хоёр онтохонуудые ехэ һайнаар оршуулаа, Ж. Тумуновай «Алтан бороо» гэжэ романай оршуулгашань И. Луговской юм. Хэрбээ тус романай нэгэдэхи хубинь тулюураар оршуулагдаһан ба мүр мүшхэһэн оршуулгыень ехэнхидээ дагаһан байгаа һаань, романай хоёрдохи хубинь оршуулга яһала һайн байна.

Хоёрдохи номерто толилогдоһон залуу поэдүүдэй шүлэгүүдэй нэгэ оршуулгашада үгтэшэһэниинь гэмшэлтэй. Залуушуулай шүлэгүүдые поэт Мартынов оршуулһан байна. Тус шүлэгүүдые ород хэлэн дээрэнь харахада булта нэгэл авторай гараар бэшэгдэһэн шэнги. Харин эдэ шүлэгүүдые бурят дээрэнь харахада, залуу поэт бүхэн тус тустаа бүрилдэжэ эхилһэн поэтическэ гартай, маяг заншалтай байжа байха юм. Хэрбээ эдэ шүлэгүүдынь ондо ондоо оршуулгашадта үгтөө һаа, ородшье хэлэн дээрэнь залуу поэт бүхэнэй арга шадабариие, бэшэдэг маягые үлөөжэ боломоор байгаа. Журнал болбол уранзохёолшодой гарайнь танюуһые, зохёолойнь онсо илгаае үлөөхэ ябадалые сахихын тула тэмсэхэ ёһотой.

Уншагшад хадаа манай ороной культура, искусство болон олониитын ажабайдалай асуудалнуудаар зоримгойгоор бэшэгдэһэн публицистическэ статьянуудые, манай Бурят-Монголтой хүршэ дүтэ оршодог Монгол, Хитад, Корей мэтын арадай демократиин оронууд тухай һонирхолтой очерк, тэмдэглэлнүүдые уншахаа ехэтэ хүсэнэ. Гадна «Культурна ажабайдалай хроникые» ехэ баян, олон янзын болгохоһоо гадна, элдэб янзын очеркнуудые олоор толилжо байха зэргэтэй.

«Байгалай толон» гэжэ журналай номернуудай гарахые хүлеэжэ ядахаар һонирхолтой, уран гоё, уншагшадай эрилтэнүүдые дүүрэн хангаха журнал болохонь дамжаггүй.

А. УЛАНОВ.

ГРЕЦИДЭХИ БАЙДАЛ

АФИНЫ, октябриин 6. (ТАСС). Премьер-министрын хоёр орлогшонор Канеллопулос ба Стефанопулосой үсэгэлдэр тушаалһаа бууһанай һүүлээр, Папагосой правительствын байхада ниитын хүдэлмэриин ба транспортын министр байһан, «Греческий сбор» гэжэ партиһаа депутат Константин Караманлис гэгшэдэ правительство байгуулхые король даалгаа:

Минии байгуулһан правительство парламентын мүнөөнэй олонхидто түшэглэхэ юм гэжэ Караманлис журналистнуудта мэдүүлээ.

«Правительственна кризисые түргэнөөр гуримшуулга» (тайлбарилан хэлэбэл Караманлиста шэнэ правительство байгуулхые даалгаһан ушар) «правительственна кризисые дары зайсуулхые» американска посол Кеннон гэгшын дурадхаһан ябадалаар тайлбарилагдана гээшэ ха гээд «Атинаики» газетэ бэшэнэ.

Караманлисай правительствода ямараар хандаха байһанаа тодорхойлхын тулада правительствын политикые буруушаадаг партинуудай хүтэлбэрилэгшэд мүнөөдэр зүблөө хэхэ юм гэжэ хэблэл мэдээсэнэ.

Зүүнэй үзэл баримталдаг демократическа нэгэдэмэл партиие хүтэлбэрилэгшэ Пассалидис иигэжэ мэдүүлээ: «Караманлисай правительствые байгуулга правительственна, политическэ болон национальна кризисые бүри орёо ба хурса болгохо байна. Караманлисай правительствые байгуулга парламентые тараагаад, парламентска бүгэдэниитын һунгалта үнгэргэхэ бүгэдэарадай эрилтэдэ зохилдохогүй байна».

Выставкэдэ хабаадагшатай уулзалга

Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ ошожо ерэһэн О. Ю. Галсановтай уулзалга болохонь гэжэ соносхогдоһон байба. Тиин үдэшын боро хараанаар Ждановай нэрэмжэтэ колхозой (Кудара) клубта колхозниггууд олоороо сугларжа, һууряа эзэлбэд.

Уданшьегүй, түрүү колхозник О. Ю. Галсанов хөөрэжэ захалба. Выставкэ дээрэ хараһан түрүүшүүлэй дүй дүршэл тухай то... гээр хэлэхэ зуураа, нүхэр... Московско областиин «Вос... хоз тухай дэлгэрэнгыгээ... үгөө.

Уулзалгын удаа Кяхты... гическа училищиин, Кудар... һургуулиин һурагшад су... та һонирхолтой концерт...

М. М...

Шатараар эхэнэрнүүдэй уласхоорондын тур...

Хойшолуулагдаһан партинуудые үргэлжэлүүлэн наадалга октябриин 5-да болоо.

Хеемскерк (Голланди) Рубцова (СССР) хоёр дахин наадангүйгөөр тэнсэхэ гэжэ хэлсээ. СССР-эй чемпионка Вольперт Голуйе (Польша) шүүгээ.

Советскэ шатаршад Борисенко Гурфинкель хоёр наадаяа үргэлжэлүүлээд, 43-дахи ябадалдаа Гурфинкель шүүгдээб гэжэ мэдэрээ.

Игнатьева (СССР) Хеемскерк хоёр 46-дахи ябадалдаа тэнсээ. Зворыкина (СССР) польско шатаршан Голуйе шүүгээ.

Г. Де Мосчинини (Ар... Жоде Де Силан (Франци... турта наадагдангүй үлэһ... эхилһэн байна. Наадалга... гүй хойшолуулагдаа. ... шатаршан булюу байдалта...

Тиимэ болохолоороо, шата... нэрнүүдэй уласхоорондын... рай 3-дахи турай һүүлээр а... лохо гурбан очкоһоо 2,5 очк... ридөө абаһан Борисенко... Вольперт (СССР), Гра... сон (США), Грессер (США... ревич (Югослави) түрүүлж...

ШАТАР

Шатараар республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө боложо байгаа хахад финальна мүрысөөнэй дүүрэхэ дүтэлхэ тудам шатаршадай дунда мүрысөөн бүри шангадана.

Наймадахи уулзалгада лидер Сампилов Пуртовта шүүгдэжэ, хоёрдохи һуурида түригдэбэ.

В. Хабухаев Зандановые, Ф. Хабухаев Павловые, Ежов Улановые шүүгээ. Крылов, Тоглоев, Мамилов, Воробьев гэгшэдэй парти... шолуулагдаа.

Наймадахи уулзалга ... таблицада ехэхэн хубилал... лаа. 6 партиһаа 5,5 очкото... партинь хойшолуулагдаһа... робьев түрүүлжэ ябана. Са... хоёрдохи, Пуртов—гурбада... ринуудые эзэлэнхэй.

В. И...

Редактор Д. Л. ЛОБС...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32. заместителя редактора—32-74. отв секретаря — 27-37. партийной жизни, сельского хозяйства —47-59, пропаганды в переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности—34-05. местной информации и писем — 24-74. корректорская — 32-67. бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00585. Типография министерства Культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 54...